

Фондация • П • И • К

**Фондация „Приложни изследвания
и комуникации”
Годишен отчет 2021 г.**

Фондация „Приложни изследвания и комуникации”
България, София 1113, ул. „Александър Жендов” 5
Тел.: (02) 973 3000
Факс: (02) 973 3588
arc@online.bg
www.arcfund.net

Съдържание:

АКЦЕНТИ В ДЕЙНОСТТА ПРЕЗ 2021 г.	5
ПЪРВА ЧАСТ: ПРОГРАМНИ ОБЛАСТИ.....	7
ИНОВАЦИИ.БГ	9
ИНОВАЦИИ.БГ 2021	9
СЕДЕМНАДЕСЕТИ НАЦИОНАЛЕН ИНОВАЦИОНЕН ФОРУМ	14
НАЦИОНАЛЕН КОНКУРС „ИНОВАТИВНО ПРЕДПРИЯТИЕ НА ГОДИНАТА 2021”	15
ПРОГРАМА „ИНОВАЦИИ И ПОДКРЕПА ЗА БИЗНЕСА”	17
ПОДПОМАГАНЕ НА МСП ЗА МЕЖДУНАРОДНИ ПАРТНЬОРСТВА И НАВЛИЗАНЕ НА НОВИ ПАЗАРИ.....	18
НОВИЯТ ХОРИЗОНТ ПРЕД ЕЕН	20
НАСЪРЧАВАНЕ НА КОНСТРУКТИВНИЯ КАПИТАЛ В БЪЛГАРИЯ.....	21
РЕСУРСНАТА ЕФЕКТИВНОСТ И ГРАДСКОТО ЗЕМЕДЕЛИЕ КАТО БИЗНЕС МОДЕЛ... ..	22
ПО-ДОБРА ЕФЕКТИВНОСТ НА ПОЛИТИКИТЕ	23
ПРОГРАМА „НАУЧНА, ТЕХНОЛОГИЧНА И ИНОВАЦИОННА ПОЛИТИКА”	25
ЛИДЕРСТВО В ОТГОВОРНИТЕ НАУЧНИ ИЗСЛЕДВАНИЯ И ИНОВАЦИИ	26
НАСЪРЧАВАНЕ НА ЕНЕРГИЙНОТО ГРАЖДАНСТВО И ПРОМЯНА НА МОДЕЛИТЕ НА ПОТРЕБЛЕНИЕ НА ЕНЕРГИЯ	29
ПРИЛАГАНЕ НА ПРИНЦИПА НА ПРЕДПАЗНИТЕ МЕРКИ ЧРЕЗ УЧАСТИЕ НА ГРАЖДАНИ И ЗАИНТЕРЕСОВАНИ СТРАНИ	30
УСТОЙЧИВОСТ НА ПРЕДПРИЯТИЯТА ЧРЕЗ ИНОВАЦИИ НА РАБОТНОТО МЯСТО ...	31
ПРОГРАМА „БЕЗОПАСЕН ИНТЕРНЕТ“	33
ВТОРА ЧАСТ: УПРАВЛЕНИЕ.....	38
ИНСТИТУЦИОНАЛНО РАЗВИТИЕ	40
АДМИНИСТРАТИВНА СТРУКТУРА.....	41
ТРЕТА ЧАСТ: ФИНАНСОВ ОТЧЕТ	42

Акценти в дейността през 2021 г.

Иновации.бг е водещата инициатива на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ (Фондация ПИК) от 2004 г. насам. Тя включва доклада *Иновации.бг, Националният иновационен форум* и *Конкурса за иновативно предприятие на годината*.

- Докладът *Иновации.бг* прави годишна оценка на иновационните резултати на българската икономика, както и на текущото състояние и перспективите за развитие на иновационната система. Основната тема на *Иновации.бг 2021* е „Възстановяване и устойчивост чрез иновации“. Докладът анализира политиката на българското правителство за подкрепа на конкурентоспособния бизнес.
- *Националният иновационен форум* показва на макроравнище представянето на водещите иновативни фирми в България. В своето виртуално издание през 2021 г. форумът събра над 270 политици и представители на научната и бизнес общностите в България, за да споделят своите възгледи за способността на страната за възстановяване и постигане на устойчивост чрез иновации през втората година, белязана от пандемията COVID-19.
- *Конкурсът за иновативно предприятие на годината* отличава фирми, които са разработили нови или значително са подобрили свои съществуващи продукти, услуги или процеси през последните три години. Всички финалисти в конкурса получават и правото да използват марката „Високи постижения в иновациите“ на Фондация ПИК.

Иновации и подкрепа за бизнеса

Като координатор за България на мрежата Enterprise Europe Network (EEN), Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ продължи да подпомага българските малки и средни предприятия (МСП), в усилията им да станат по-иновативни, екологично ориентирани и устойчиви. В рамките на 27 B2B събития български фирми взеха участие в над 260 преговорни сесии за установяване на бизнес, иновационни и изследователски партньорства, в резултат на което част от тях стъпиха на нови пазари във Великобритания, Испания, Филипините, Германия, Гърция и Португалия. Консултациите на EEN доведоха и до регистрацията на европейски права на интелектуална собственост на български предприятия.

През 2021 г. Фондация ПИК проведе поредица от събития за изграждане на капацитет и междурегионални обучителни инициативи за подобряване на ефективността на местните, националните и европейските финансови инструменти в подкрепа на МСП и иновациите. Като признат партньор на националните и местните власти, Фондацията разработи препоръки за мерките за повишаване на ефективността на Националния иновационен фонд, програмата „Зелена София“ и Плана за интегрирано развитие на Столична община за периода 2021 – 2027 г. (Програма за София).

Видими резултати от дейностите по подкрепа на МСП и подобряване на политиките бяха постигнати в областите: зелен преход, умни технологии, градско земеделие и дигитална трансформация.

Научна, технологична и иновационна политика

През 2021 г. Фондация ПИК продължи да популяризира принципите на отговорните научни изследвания и иновации (ОНИИ), допринесе за прилагането на принципа на

предпазните мерки в дейности, свързани с гражданско участие, подкрепи отговорното потребление на енергия и мерки за енергийна ефективност в домакинствата и допринесе за повишаване на устойчивостта на предприятията в България чрез насърчаване на иновациите на работното място.

Дейностите на Фондацията бяха съсредоточени върху приемането и прилагането на принципите и аспектите на подхода ОНИИ¹ на равнище териториална политика, за да се подпомогне по-ориентирано към гражданите, открито, прозрачно, отговорно и приобщаващо управление. Също така, Фондация ПИК беше ангажирана с проучване на европейско равнище, целящо подобряване на научното разбиране и предоставяне на стабилна система за мониторинг на ОНИИ в организации, които извършват или финансират научни изследвания.

През годината Фондация ПИК работи за по-осъзнато и отговорно потребление на енергия от домакинствата и за насърчаване на активното енергийно гражданство като инструмент за подкрепа в процеса на преход към чиста енергия в цяла Европа.

Фондацията насърчаваше българските МСП да внедряват иновации на работното място, целящи подобряване на бизнес резултатите и постигане на по-удовлетворяваща и мотивираща среда за служителите.

Безопасен интернет

През 2021 г. Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ продължи да разширява дейността си по предпазване на децата в интернет. Горещата линия за борба с незаконно и вредно съдържание и поведение в интернет получи и обработи над 15 000 сигнала за злоупотреба с деца онлайн.

И през 2021 г. екипът на програма „Безопасен интернет“ се адаптира успешно към безпрецедентната пандемична ситуация като проведе редица уебинари по теми, свързани с онлайн безопасността за учители, родители и деца.

Центърът за безопасен интернет разработи и приложи на практика редица образователни методики за превенция на киберпрестъпления и злоупотреба с деца онлайн, както и за повишаване на дигитално-медийната грамотност на децата. Близо 1500 деца, 200 учители, 270 родители и 1160 други професионалисти се включиха в различни обучения и дейности по повишаване на осведомеността, както онлайн, така и на живо. Основното онлайн събитие за международния Ден за безопасен интернет в България достигна до над 20 000 зрители.

¹ Принципите на ОНИИ включват: ангажиране на обществеността, равнопоставеност между половете, свободен достъп до научни резултати, научно образование/наука за лаици и научна етика, а аспектите са: предвиждане, включване, самоанализ и самооценка (рефлексия) и адаптивност.

ПЪРВА ЧАСТ

Програмни области

Иновации.бг

Иновации.бг е водещата инициатива на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“.

- Докладът *Иновации.бг* 2021 се фокусира върху динамиката на потоците от преки чуждестранни инвестиции в България, включително тези от иновативни компании, и инвестициите, свързани с развитието на ИКТ сектора. Докладът анализира политиката на българското правителство за подкрепа на конкурентоспособния бизнес в контекста на нарастващите глобални предизвикателства.
- *Националният иновационен форум* е платформа, обединяваща правителството, бизнес общността и изследователските организации за обсъждане на възможностите за подобряване на представянето на българските компании и засилване на иновационния потенциал на икономиката.
- *Конкурсът за иновативно предприятие на годината* е отворен за участници от всички сектори на индустрията в цялата страна. Наградата „Иновативно предприятие на годината“ отличава фирми, които са разработили нови или значително са подобрили съществуващите си продукти, услуги или процеси за период от три години.

Иновации.бг 2021



Иновации.бг е инициатива на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, която допринася за развитието на националната иновационна политика. Чрез включените в нея три ключови компонента, Фондацията предоставя експертен опит, ориентиран към политиката и оценката на постигнатото въздействие.

От 2004 г. докладът *Иновации.бг* осигурява ежегоден независим анализ на националната иновационна система и иновационното представяне на българската икономика. Докладът оценява иновационната активност на бизнеса и на степента на новост на иновационните продукти и процеси. Иновационният потенциал на България се оценява в пет основни области:

1) **Съвкупен иновационен продукт** – показва резултатите от функционирането на националната иновационна система под формата на нови продукти, технологии и научни изследвания, както и основните фактори и бариери пред иновационната активност на предприятията.

2) **Предприемачество** – анализира предприемаческите нагласи и тенденциите за създаване на нови предприятия като основен двигател за развитие на иновационния потенциал на националната икономика на фона на инициативите за насърчаване на предприемаческата активност в европейските страни.

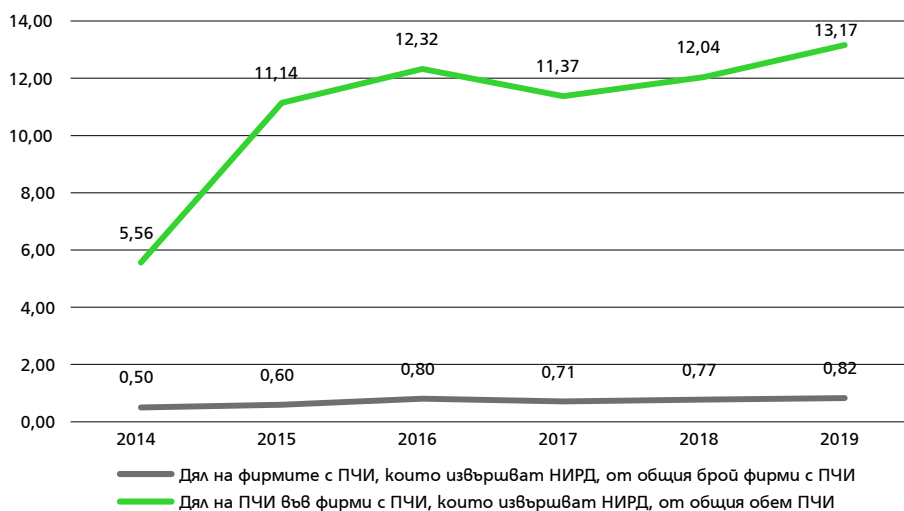
3) **Инвестиране и финансиране на иновациите** – разглежда инвестициите в НИРД и степента на използване на съществуващите инструменти и източници за финансиране на иновациите като част от националните и европейските програми за научно и технологично развитие.

4) **Човешки капитал за иновации** – представя състоянието и потенциала за развитие на разполагаемите човешки ресурси в областта на образованието и научните изследвания в подкрепа на създаването и адаптирането на ново технологично знание.

5) **Информационни и комуникационни технологии (ИКТ)** – анализира състоянието и използването на наличната информационна и комуникационна инфраструктура като проводник на знание и иновации.

Докладът *Иновации.бг 2021: Възстановяване и устойчивост чрез иновации* изследва динамиката на потоците от преки чуждестранни инвестиции (ПЧИ) в България, включително тези, направени от иновативни компании. Броят на компаниите с преки чуждестранни инвестиции е намалял значително, с около 4300, или над 23%, за пет години. От друга страна се наблюдава ръст от 17,4% от общия обем на инвестициите

Фиг. 1 Дял на фирмите с ПЧИ спрямо всички фирми, които извършват НИРД, 2014 – 2019 г.



Източник: НСИ, 2021.

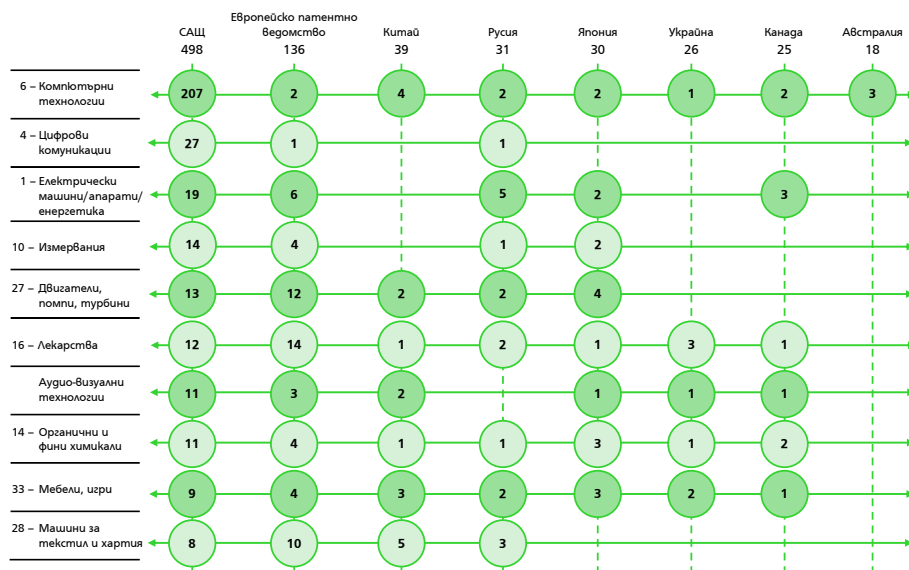
за същия период, който достигна 25 млрд. евро през 2019 г. В същото време се наблюдава увеличение на компаниите с ПЧИ, занимаващи се с научни изследвания. Колкото и скромна да е броят им (само 38), ръстът на инвестициите през 2014 – 2019 г. е значителен – над 2,5 пъти. Инвестициите в компании с ПЧИ, които отчитат пред НСИ, че извършват научноизследователска и развойна дейност, нарастват от 5,5% през 2014 г. на 13,17% през 2019 г.

Чуждестранните инвестиции с единствена цел намаляване на разходите не са устойчиви и могат лесно да напуснат страната. Ето защо е необходимо Агенцията за инвестиции в България, Министерството на икономиката и местните власти да договорят и познават условията, при които вече съществуващите чуждестранни инвестиции могат да се придвижат нагоре по веригата на стойността и да се ангажират и с научни изследвания.

След 14 години членство в ЕС България **влиза в програмния период 2021–2027 г. с незавидни позиции** по отношение на иновационен потенциал, дигитализация на бизнес модели и разпространение на зелени технологии, спрямо средното за ЕС и останалите страни от Централна и Източна Европа (ЦИЕ). Редица предизвикателства в бизнес средата остават нерешени и България все още се разглежда като страна, бедна на финансов и човешки капитал.

Последното издание на Европейското иновационно табло показва, че България остава в групата на **скромните (или нововъзникващите) иноватори** с подобрение от 6% спрямо 2014 г., заедно с десет други държави членки, чийто иновационен индекс е нараснал с по-малко от 10%. За сравнение, иновационният потенциал на европейските икономики се е подобрил средно с 12,5% през същия период. България **не успява да изпъл-**

Фиг. 2. Патентна активност на български патентоприатели в чуждестранни патентни офиси, основни технологични области, 2000 – 2019 г., брой



Източник: WIPO IP Statistics Data Center, 2021.

ни националната си цел да премине към по-високата категория умерени иноватори и да постигне ниво на разходи за научноизследователска и развойна дейност от 1,5% от БВП. По този начин изоставането на страната от средното за Европа продължава да се увеличава.

Кризисната 2020 г. отбеляза **значително увеличение на патентната активност на българските изобретатели**. Националното патентно ведомство издаде рекордните 216 български патента, което препотвърждава тенденцията на нарастваща патентна активност, започнала през 2015 г. Докато въвеждането на процесни иновации от МСП в България е почти постоянно през последните осем години (между 16% и 19% от общия брой на МСП), продуктите иновации са по-тясно свързани с патентната дейност.

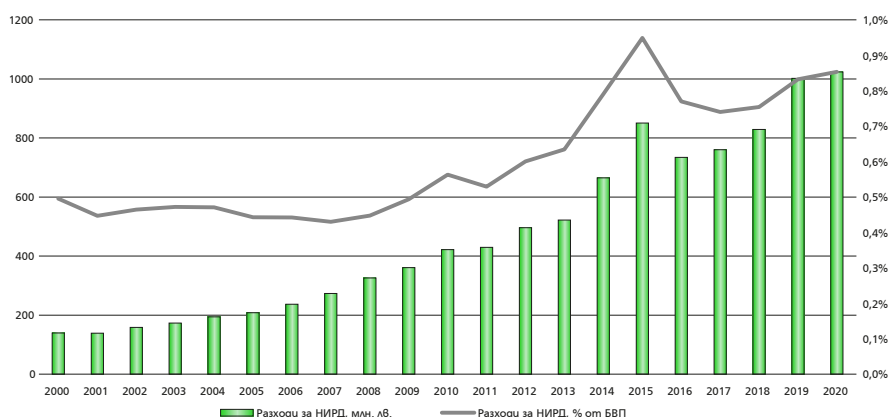
Броят на научните публикации с участието на учени от България продължи да расте и през 2020 г. Българското присъствие в базата данни на Scopus нараства със 7021 нови документа, което е ръст от 17% спрямо предходната година, нареждайки страната на 55-о място сред общо 240. В рамките на Източна Европа България се нарежда на 11 място (общо 23 дър-

жави) както по брой документи, посочени в базата данни, така и по H-индекс, който оценява продуктивността и значимостта на публикациите на учените.

Въздействието на кризата COVID-19 върху сектора на МСП изглежда значително. Спадът на броя на МСП и броя на заетите в МСП е съответно -4% и -4,4% при средни европейски нива от -1,3% и -1,7%. Още по-голям годишен спад от -6,2% е регистриран по отношение на добавената стойност, генерирана от МСП (-7,6% за ЕС-27).

През 2020 г. **разходите за НИРД** отбелязаха плахо увеличение от 2% на годишна база (на фона на минимален спад на БВП), което почти изцяло е резултат от усилията на частния сектор. Така разходите за НИРД като дял от БВП през 2020 г. възлизат на едва 0,85% – значително под 1,5%, заложен в стратегическата и програмната рамка на страната за седемгодишния период. България има да извърви дълъг път, за да навакса изоставането през следващите седем години, особено на фона на новите и още по-амбициозни планове на иновационните лидери в ЕС.

Фиг. 3. Разходи за НИРД в България, 2000 – 2020 г.

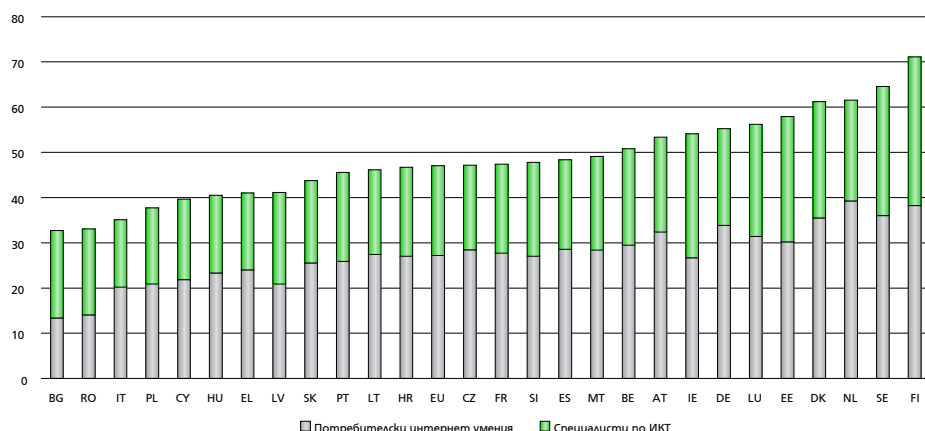


Източник: НСИ, 2021.

По отношение на човешките ресурси, България ще се сблъска с **нараставащ недостиг** и несъответствия между предлагането и търсенето на умения през следващия програмен период. Влошаването на показателите за развитие на таланти ще попречи както на практическото прилагане на мерките, така и на

ефективното използване на финансовите ресурси на ЕС. **Дигиталните умения** на населението в България продължават да са сред най-ниските в Европа, което допълнително забавя електронното правителство и въвеждането на технологиите от Индустрия 4.0.

Фиг. 4. Индекс на ЕС за навлизането на цифровите технологии в икономиката и обществото, човешки ресурси, 2021 г.



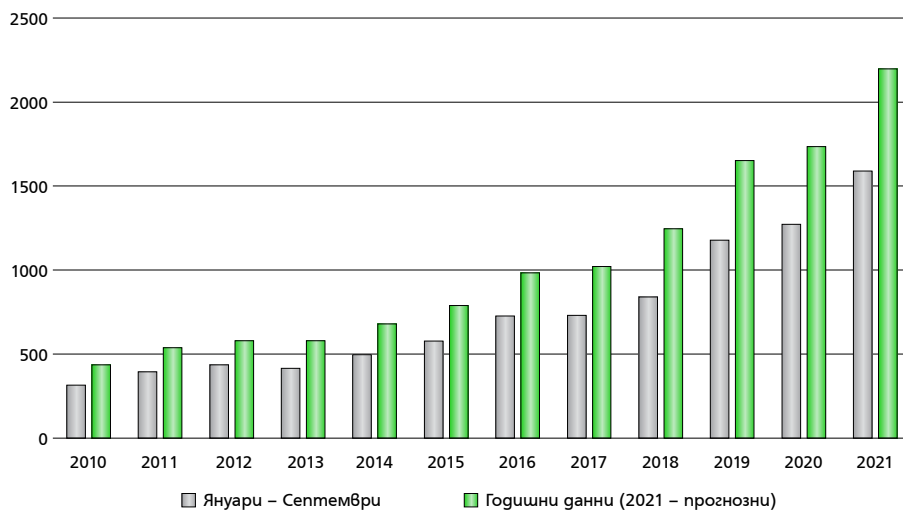
Източник: The Digital Economy and Society Index (DESI), 2021.

Един от показателите, който дава **ранни сигнали за бързо подобрене**, е делът на предприятията, които използват технологии с вграден изкуствен интелект. България се нарежда на 8-мо място по този показател с малко над 31% (при средно 25% за Европейския съюз) от нефинансовите компании с повече от 10 служители средно годишно, използващи поне 2 технологии с изкуствен интелект. По същия начин българските компании, които в момента са интегрирани в международните вериги за стойност, нямат друг избор, освен да оптимизират и автоматизират своите бизнес процеси. По тези показатели **България надминава средните европейски нива**, което отчасти се дължи на преместване на част от европейското производство в страната – автомобилна електроника и други свързани авточасти, железопътни вагони, подземни машини, битова

техника. **Автоматизацията на бизнес процесите с вграден изкуствен интелект** се използва почти два пъти повече в България (20%), отколкото средно в Европа (12%).

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ се стреми да разшири обхвата на доклада *Иновации.бг*, като разработи методология за оценка на иновационния потенциал на българските региони според приоритетите за интелигентна специализация и напълно дигитализира изграждането и представянето на крайните резултати от доклада *Иновации.бг*, Конкурса „Иновативно предприятие на годината“ и Националния иновационен форум (платформата e-Innovation.bg).

Фиг. 5. Ръст на износа на далекосъобщителни, компютърни и информационни услуги, 2010 – 2021 г., млн. евро



Източник: Платежен баланс на Българската народна банка, 2021.

Шестнадесети Национален иновационен форум

Организиран за седемнадесета поредна година, **Националният иновационен форум** събра над 270 политици и представители на научната и бизнес общностите, за да споделят своите възгледи за способността на България за възстановяване и постигане на устойчивост чрез иновации през изминалата година на предизвикателства. Събитието беше проведено във виртуална 3D-среда, специално създадена за целта и анимирана от Ем Пи Студио, **носителят на наградата** за Иновация в креативните индустрии през 2017 г. Форумът беше организиран с подкрепата на **Enterprise Europe Network — България**, Изпълнителната агенция за Европейския съвет по иновациите и за МСП на Европейската комисия и бюрото на Фондация „Конрад Аденауер“ в София.

По време на форума **Д-р Огнян Шентов**, председател на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, отбеляза, че Европейският съюз е препотвърдил

своите приоритети за дигитална трансформация като основа за по-екологичен и социално ориентиран подход за намиране на решения в отговор на глобалните предизвикателства. Той подчерта, че за да попадне по-убедително на инвестиционната карта на международните технологични лидери, България се нуждае от качествено различен подход, който да бъде последван от множество пробиви. Д-р Шентов изтъкна, че не малко български иновативни фирми имат потенциала да се превърнат в бъдещи „еднорози“.

Торстен Гайслер, директор на бюрото на Фондация „Конрад Аденауер“ в София, подчерта ключовата роля на иновациите за генерирането на икономически растеж и просперитет и изтъкна, че иновациите трябва да бъдат устойчиви и да вземат предвид ограничените ресурси на Земята. Г-н Гайслер наблегна на значението на иновациите в образованието като условие за бъдещ успех.

Президентът на България **Румен Радев** припомни, че през 2021 г. страната е с най-добро представяне в класацията на Глобалния иновационен индекс (с 35-то място от 132 държави) от 2013 г. насам. България се нарежда и първа в Европа по брой на жените, наети на работа в

областите на науката и технологиите. Г-н Радев отбеляза, че страната трябва да мобилизира научния потенциал на водещите си университети, научни институти и центрове за компетентност и за върхови постижения.

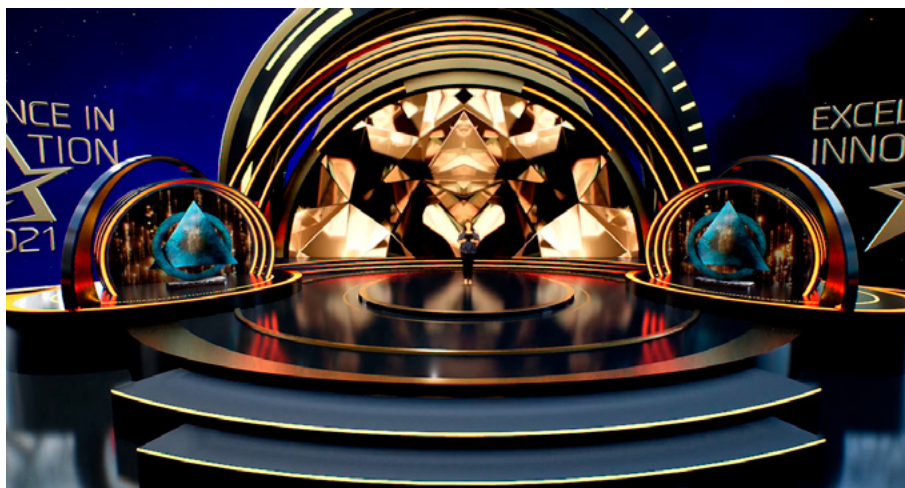


Седемнадесети Национален иновационен форум, София, 7 декември 2021 г

Национален конкурс „Иновативно предприятие на годината 2021“

От 2004 г. насам наградите за **Иновативно предприятие на годината** се дават на български фирми, успешно интегрирали иновации или научни постижения в своята практика, подобрявайки дългосрочните резултати от дейността си.

Предприятията се оценяват от експертна група и външно жури според областта на въздействие на иновацията. През 2021 г. София Тех Парк се присъедини към съорганизаторите на конкурса.



Дигитална церемония за награждаване на победителите в конкурса "Иновативно предприятие на годината 2021"

ВИСОКИ ПОСТИЖЕНИЯ В ИНОВАЦИИТЕ



Двадесет и една от над 90 кандидатури на фирми от различни сектори на икономиката достигнаха до финалната фаза на конкурса. Награди бяха раздадени в осем области на въздействие на иновациите. Победителите бяха определени от 21-членно жури от представители на публичната власт, финансиращи организации, бизнеса, академичната общност и медии. Авангардните иновации на предприятията бяха оценени на основата на съвкупност от показатели като качество и степен на новост на иновацията, въздействие върху националния и световния пазар, околната среда и обществото, и ефективност на бизнес модела. Наред с наградите в съответните категории, всички финалисти получиха правото да използват марката **Високи постижения в иновациите®** на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“.

Победителите в изданието на конкурса през 2021 г. са:

Кълфи ООД – със своите ядливи, био-разградими вафлени чаши за топли и студени напитки

Оренда Груп ООД – със своя 100% натурален минерален слънцезащитен лосион с прозрачен цинк

Омнио ООД – със своята платформа, базирана на изкуствен интелект, управляваща система за известяване при пране на пари и други финансови злоупотреби

Атлас Агро Сайънс ООД – със своя 100% органичен течен био стимулант, базиран на утайките от отпадъчните води

СМИК Ингридиънтс АД – със своите течни ферментирани билки и подправки

ЗенХолд АД – със своята интерактивна виртуална реалност за обучителни цели, базирана на заснемане на реални местоположения, по задания на клиенти

Спарк Вижън ИС ЕООД – със своите „умни“ очила за незрящи, даващи възможност за четене и разпознаване на обекти

Айрис Солюшънс ООД – със своето приложение, даващо възможност за прием на директни банкови трансфери в дигиталните канали на търговците

А Дейта Про ООД – със своя анализ на интереса на читателите на новини и потребителите на социални мрежи към различни теми

Програма „Иновации и подкрепа за бизнеса”

През 2021 г. работата на Фондация ПИК в областта на иновациите и подкрепата за бизнеса беше съсредоточена в няколко области:

- **Подпомагане на МСП за установяване на международни партньорства и навлизане на нови пазари.** За да отговори на потребностите на своите клиенти, свързани с предизвикателствата на продължаващата пандемия, APK Консултинг, в ролята си на координатор на Enterprise Europe Network (EEN) - България, дигитализира по-голямата част от своите услуги, провеждайки ключовите си събития онлайн или в хибриден формат, но продължавайки да подпомага българските предприятия в техните преговори за създаване на бизнес, иновационни и изследователски партньорства и разширяване на дейността на нови външни пазари.
- **Консултиране на МСП.** Фондацията продължи да консултира МСП в основните области на интерес за развитие от страна на бизнеса: достъп до финансиране, с фокус върху конкурсите на програма „Хоризонт Европа“ и Европейския съвет по иновациите, както и достъп до нови пазари и международни партньорства. През 2021 г., над 140 български фирми се възползваха от услугите и експертизата на екипа на EEN, което доведе до 9 международни договора за сътрудничество и споразумения за изследователски партньорства.
- **Ефективност на финансовите инструменти за МСП и иновации.** През 2021 г. Фондацията продължи поредицата от онлайн събития за изграждане на капацитета и междурегионални обучителни инициативи за подобряване на ефективността на местните, националните и европейските финансови инструменти в подкрепа на МСП и иновациите. Ключовите области на адресираните политики бяха градското земеделие, конструктивният капитал в България и подкрепата на МСП за иновации и устойчиво развитие. Фондацията започна разработването на препоръки за мерки за повишаване на ефективността на Националния иновационен фонд, програмата „Зелена София“ и Плана за интегрирано развитие на Столична община за периода 2021 – 2027 г. (Програма за София).

Достъп до финансиране

През 2021 г. девет МСП, стартиращи компании, клъстери и асоциации се възползваха от задълбочени консултации за достъп до финансиране чрез екипа на Enterprise Europe Network в ролята му на консултант по програми на ЕС и Европейското икономическо пространство, включително „Хоризонт Европа“, EIC Accelerator, InvestEU, Women TechEU, Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и Норвежки финансов механизъм.

Нови пазари

Пандемията от COVID-19 продължи да поставя бизнеса пред непознати досега предизвикателства, като същевременно отвори и нови възможности. Брокерските

събития се провеждаха предимно онлайн, което улесни установяването на международни партньорства в цялата бизнес общност. В резултат на това над 70 български представители на МСП и клъстери взеха участие в 27 специализирани брокерски събития и бизнес мисии в ЕС, Норвегия, Украйна, Турция и Катар. Сред водещите европейски и световни събития, организирани съвместно с екипа на EEN-България, бяха Smart Agrifood Summit, Med2Meet, Digital Enterprise Show 2021, Tech4Smart Cities, Smart Manufacturing Matchmaking 2021. В резултат, българските МСП проведоха общо над 260 преговори за бизнес и иновационни партньорства в ключови области като здравеопазване, зелен и син растеж, творчески индустрии, изкуствен интелект, мехатроника и Индустрия 4.0.



През 2021 г. над 140 компании се възползваха от широкия спектър консултантски услуги на EEN. Бяха създадени девет изследователски партньорства по „Хоризонт Европа“, Европейския съвет за ино-

вации и ЕФРР, като част от тях сключиха договор за безвъзмездно финансиране. Клиенти на EEN разшириха пазарите си в ЕС и спечелиха нови такива в Обединено кралство и Филипините.

Марката на Фондацията „Високи постижения в иновациите“, въведена за пръв път преди 5 г. и връчвана ежегодно на финалистите от конкурса „Иновативно предприятие на годината“, се използва широко от вече над 100 български иновативни компании като ценен промоционален инструмент при навлизане на нови пазари и установяване на бизнес партньорства.

Актуална информация с възможностите за достъп до нови пазари бе публикувана в месечния електронен бюлетин Vesti на EEN, който има над 800 абонати. Сред най-популярните публикации през 2021 г. бяха представянето на портала Access2Market EU, уебинари и ръководства от Центъра за МСП на ЕС и на ЕС-Японския център, както и такива с анализ на пазара и покани за присъединяване към чуждестранни акселераторски програми.

Успешни истории в ефира на Българското национално радио

За пета поредна година екипът на EEN подготви програма в БНР, посветена изцяло на иновациите. В поредица от предавания иноватори и предприемачи споделиха предизвикателствата, пред които са изправени, и постиженията си по време на продължаващата пандемия от COVID-19. Сред тях бяха финалистите от конкурса „Иновативно предприятие на годината“ за 2020 г. Старт Прес и стартиращата компания Гамифино, която получи награда за иновативно предприятие в категорията за зелена иновация.

Сред успешните истории за 2021 г. бяха:

ADMA TranS4MERs се основава на и надгражда постигнатото от работата на ADMA – Европейския център за подпо-

магане на производството. Инициативата подкрепя амбициозните МСП по пътя им към цифрова трансформация, като предоставя помощ с дигитални компетенции (свързани с основни технологии като високопроизводителни изчисления, изкуствен интелект и киберсигурност) и обучение в напреднали умения в цифровите технологии.

АгроХъб.БГ е българският цифров иновационен хъб за земеделие. Чрез него Фондацията си партнира с представители на агробизнеса, изследователски организации, ИКТ компании и други заинтересовани страни с цел да предостави широкоспектърна експертиза в идентифициране на бизнес нуждите, силните и слабите страни, както и технологични решения и финансови възможности. Хъбът играе стратегическа роля в изграждането на умения и намирането на иновативни решения за българските фермери и представители на аграрния сектор, като покрива всички етапи от жизнения цикъл на продукта.

Интелектуална собственост

През 2021 г. Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ продължи да работи в качеството си на Посланик за България на Бюрото на ЕС за подкрепа в областта на интелектуалната собственост (EU IP Helpdesk). Пример в това отношение е предоставена консултантска услуга на Булбера, компания за разработка на софтуер, стремяща се да разработи стратегия за интелектуална собственост във връзка с интернационализацията на бизнеса и постигането на оптимална защита на икономическите си интереси в чужбина. С подкрепата на EEN, компанията успешно подаде заявление и получи регистрация на търговска марка на ЕС през април 2021 г.

Новият хоризонт пред EEN

Координаторът на EEN-България продължи 5-годишния си избран мандат в Бюрото на Ръководната и консултивна група на мрежата SAG – орган, натоварен да осъществява комуникация с ГД „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“ (DG GROW) и Изпълнителната агенция за малките и средните предприятия (EASME) (през 2021 г. Агенцията бе преименувана на Изпълнителна агенция за Европейския съвет по иновациите и за МСП – EISMEA) от името на SAG.

Годишната EEN конференция през септември 2021 г. събра близо 1000 участници и беше посветена на прехода на мрежата към изцяло нова парадигма, фокусирана върху клиента. Сесията на високо политическо равнище на тема „Укрепване ролята на мрежата в регионалните иновационни екосистеми в контекста на новата политика на сближаване“ събра за дискусия представители на DG GROW, ГД „Регионална и селищна политика“ (DG REGIO), EISMEA, SAG Бюрото и представители на мрежата от Германия и Швеция. По време на разговорите бе подчертана необходимостта

от постигане на синергия между политиките и финансовите инструменти на DG GROW и DG REGIO. Представителят на APK Консултинг очерта как холистичният подход, ориентиран към клиента, и пълното интегриране на EEN организацията в регионалната иновационна екосистема могат да постигнат резултати с измеримо въздействие далеч отвъд това на основните услуги на EEN.

Използването във взаимна синергия на инструменти за провеждане на политиката в подкрепа на МСП, EEN услугите и участието на заинтересованите страни беше посочено като ключов фактор за успех както на МСП, така и на мрежата EEN и институциите, разработващи и прилагащи съответните политики.

В края на 2021 г. Европейската комисия поднови договора си с APK Консултинг като координатор на Enterprise Europe Network – България до 2025 г. – знак за признание на експертизата на APK Консултинг в областта на иновациите, трансфера на технологии, подкрепата на МСП и устойчивото развитие.



Годишна конференция на Enterprise Europe Network 2021, Свързване на компетенциите с регионалните специфики: засилване ролята на Мрежата EEN

Ула Енгелман, Управляващ директор, Мрежи и управление, DG GROW, Европейска комисия; Анке Виганд, ръководител отдел за иновации и финансиране, Berlin Partner for Business and Technology GmbH; Даниела Чонкова, Програмен мениджър, APK Консултинг.

Насърчаване на конструктивния капитал в България

На 28 септември 2021 г., в рамките на **обществено-политически форум** с участието на президента на Република България, Enterprise Europe Network - България, Центърът за изследване на демокрацията и Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ представиха **Програма за насърчаване на конструктивния капитал в България**. Форумът бе част от програмата на домакинството на България в рамките на инициативата „Три морета“ и се проведе с подкрепата на Центъра за международно частно предприемачество, Вашингтон.

Програмата за насърчаване на конструктивния капитал предоставя задълбочен анализ на релевантните европейски и национални стратегически документи и резултатите от консултации

с местните власти и бизнеса в шестте района за планиране в България. В Програмата се подчертава важността от решаване на структурните проблеми, свързани със завладяване на държавата и върховенството на закона, като ключов фактор за привличане на конструктивни капиталови инвестиции за икономически растеж и технологична трансформация. Специално внимание е отделено и на препоръки в областта на цифровизацията, зелените технологии, иновациите и предприемачеството. България остава на последно място в ЕС по отношение на еко-иновационни дейности, а цифровизацията на икономиката би допринесла пряко за постигане на по-добра устойчивост и ресурсна ефективност.



Руслан Стефанов, Управител, АРК Консултинг, Румен Радев, Президент на Република България, Ким Холмс, Зам.-председател, Център за международно частно предприемачество, Джефри Лайтфут, Програмен директор за Европа, Център за международно частно предприемачество, и д-р Огнян Шентов, Председател, Фондация „Приложни изследвания и комуникации“

Ресурсна ефективност и градско земеделие като бизнес модел

През 2021 г. Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ продължи да насърчава градското земеделие, както на институционално, така и на социално равнище чрез инициативата **CityZen**, която изследва ползите от градското земеделие за по-добра устойчивост, ефективност на ресурсите и просперитет на градовете и регионите. Поредица от онлайн и хибридни събития допринесоха за обмяната на опит и добри практики между европейските и местните партньори. Системата за изследване на сценарии (Scenario Exploration System)

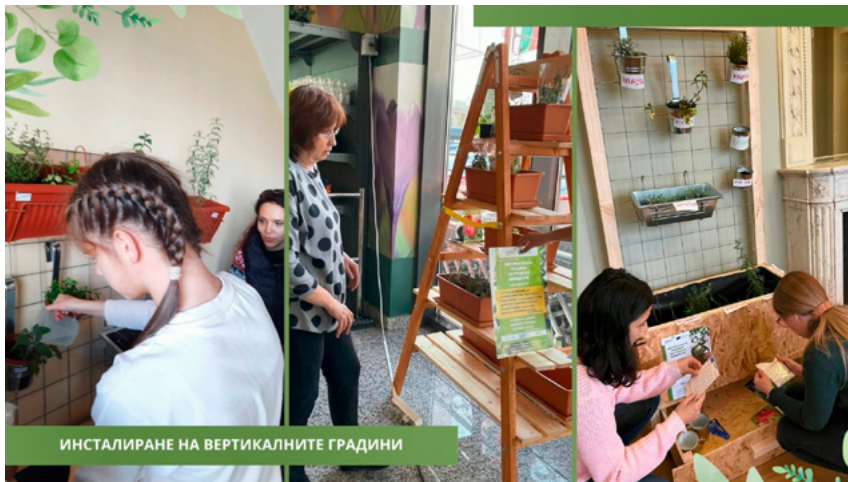
и инструментите за дизайн мислене се оказаха особено полезни за събиране на нови идеи. Недостигът на земя, липсата на регулации за градско земеделие и потенциалът за нови политики и бизнес модели бяха сред темите, в които се търсеха практически решения чрез мерки за подкрепа. Добрите примери в градското земеделие на CityZen относно образователни дейности, граждански инициативи и специфични бизнес модели бяха представени на заинтересованите страни в Седмица на добрите практики.



Участници във 2-ия CityZen Акселератор и 1-ия практически семинар за Планове за действие, Солун, 4-5 ноември 2021 г.

Българската пилотна дейност по CityZen получи допълнително одобрение от програмата Интеррег Европа за проектиране на „Направи си сам“ комплекти за вертикални градски градини, които да бъдат поставени на 6 демонстрационни локации в обществени, бизнес и жилищни сгради. Комплектите бяха създадени в два семинара по дизайн мислене с участието на експерти и граждани. Положителната обратна връзка от първите

потребители на градините показва ясна добавена стойност на градското земеделие за работната и жизнената среда. Тя мотивира Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, Асоциацията за развитие на София и Зелена София в Столична община да насърчат бъдещи мерки за подкрепа на градското земеделие чрез по-добра осведоменост и регулаторни промени.



Инсталиране на демонстрационни вертикални градини в Зелена София, София Лаб към Асоциацията за развитие на София, София Тех Парк, КООП супермаркет на Централния кооперативен съюз, филиал на Столична библиотека и в жилищна сграда, София, октомври 2021 г.

Екипът на Фондацията предостави препоръки за градско земеделие към Плана за София 2021 – 2027 г., разработен от Софияплан – общинско предприятие за териториално и стратегическо планиране. В резултат на това, градското земеделие беше включено сред допустимите

дейности за социализиране на кварталите и въвеждане на нови функции в зелените площи. Градското земеделие е представено и в поканата за проектни предложения на „София избира зеленото“ за 2022 г.

По-добра ефективност на политиките

През 2021 г. Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ продължи да работи с националните и регионалните власти (по-специално Министерството на икономиката, Министерството на образованието и науката, Българската агенция за насърчаване на МСП и Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“) за разработване, прилагане и наблюдение на иновационната политика и финансовите инструменти на национално и регионално равнище. Представители на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ станаха членове на Консултативния съвет към новосъздадената Държавна агенция за научни изследвания и иновации (ДАНИИ).

В рамките на инициативата Ефективни финансови инструменти в подкрепа на

МСП, Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ беше домакин на международна партньорска проверка на Националния иновационен фонд, организирана с участието на Университетска фондация „Адам Мицкевич“; Научно-технологичен парк в Познан, Полша; Община Габрово; Фондация на научния парк, Тарту, Естония; и Weserbergland RDC, Хамелн-Пирмонт, Германия. Всяка сесия от партньорските проверки обхващаше: 1) предизвикателства на пандемията, както и практики и инструменти, посветени на идентифициране на нуждите на МСП; 2) подбор на целеви групи (засегнати от COVID-19) и анализ на техните нужди. Препоръките, базирани на тези усилия, ще се превърнат в основа на Плана за действие за подобряване на работата на Националния иновационен фонд.

Интелигентната специализация продължи да бъде ключова тема. След успешното разработване на Стратегията за интелигентна специализация за следващия програмен период 2021 – 2027 г. съвместно с Министерството на икономиката, Фондация „Приложни изследвания и комуникации“, чрез APK Консултинг, получи мандат от дирекция „Растеж и иновации“ на Съвместния изследователски център на Европейската

комисия за **подпомагане на два украински региона за финализиране на техните стратегии за интелигентна специализация**, а именно регионите Хмелницки и Харков. Основната задача на екипа беше да разработи анализи на регионалните активи и местните източници на конкурентни предимства, за да идентифицира приоритетите за интелигентна специализация и да разработи стратегии за тяхното използване.



Използване на инструмента Miro за събиране на идеи по време на семинара за партньорска проверка, 3 ноември 2021 г

Програма „Научна, технологична и иновационна политика”

Програмата „Научна, технологична и иновационна политика“ подпомага публичните дебати за обществените предизвикателства, произтичащи от научните изследвания и иновациите. През 2021 г. дейностите на програмата бяха фокусирани върху:

- **Принципите на отговорните научни изследвания и иновации (ОНИИ), както и аспектите предвиждане, включване, самоанализ и самооценка (рефлексия), и адаптивност.** Фондацията интегрира принципите на ОНИИ на организационно равнище чрез експериментално въвеждане на система за етично управление. Въвеждането на принципите и аспектите на подхода ОНИИ беше насърчено и на териториално равнище, за да допринесе за по-ориентирано към гражданите, открито, прозрачно, отговорно и приобщаващо управление. Бяха положени усилия за подобряване на разбирането на науката и за осигуряване на стабилна система за мониторинг на ОНИИ в научните изследвания и тяхното финансиране в целия ЕС.
- **Съзнателно и отговорно потребление на енергия.** Фондацията работи за насърчаване на промяна в енергийното потребление в домакинствата и за насърчаване на активно енергийно гражданство като инструмент за подкрепа на процеса на преход към чиста енергия в Европа.
- **Прилагане на принципа на предпазните мерки.** Беше предоставена подкрепа за активно и ефективно гражданско участие в обществени обсъждания относно прилагането на принципа на предпазните мерки.
- **Устойчивост чрез иновации на работното място.** Фондация ПИК насърчи български МСП да подобрят бизнес резултатите си и да постигнат по-удовлетворяваща и мотивираща среда за своите служители чрез въвеждане на иновации на работното място.

Лидерство в отговорните научни изследвания и иновации

През последното десетилетие отговорните научни изследвания и иновации (ОНИИ) се наложиха като практическа концепция за предвиждане и оценяване на потенциалните ефекти от научните изследвания и иновациите. Основен аспект на подхода е фактът, че изследователи, законодатели, организации на гражданското общество, граждани, представители на бизнеса и други заинтересовани страни работят заедно, за да постигнат единомислие и максимално съответствие между научните изследвания и техните резултати с ценностите, потребностите и очакванията на обществото. Концепцията за ОНИИ и областите на нейното приложение продължават да се развиват.

От началото на 2019 г. Фондацията работи активно за внедряване на принципите и практиките на ОНИИ в териториалното управление на научните изследвания и иновациите. Инициативата „Лидерство за териториално развитие чрез отговорни наука и иновации“ подкрепя разработва-

нето на териториални политики, които са предвиждащи, включващи, рефлексивни и адаптивни. Фондация ПИК координира работата на консорциум от пет изследователски организации и четири организации, представляващи и/или подкрепящи териториалните власти (община София, община Талвил в Швейцария, град Сабадел в Испания и района на Западна Македония в Гърция) при провеждането на задълбочена оценка на въздействието на ОНИИ в управлението на различни териториални политики (подкрепа за иновации; цифров преход и нови умения; младежка заетост и предприемачество; устойчиво градско развитие; преход към нисковъглеродна икономика; интелигентна специализация в кръговата икономика; активно остаряване и интелигентен дизайн в индустрията).

В сътрудничество с Асоциацията за развитие на София, Фондацията изготви доклад, базиран на дълбочинни интервюта и фокус група, който представя подробни профили на заинтересовани



Работна среща на тема отговорни наука и иновации, София, 15 юли 2021 г.

страни и примери за добри практики, свързани с отговорните научни изследвания и иновации. Докладът прави обобщение на потребностите, интересите, властта и влиянието на заинтересованите страни от гледна точка на ОНИИ и анализира връзките и взаимозависимостите между тях.

Беше направен анализ на национални и общински стратегически документи и беше проведена работна среща, за да се оцени приложимостта и въздействието на принципите и аспектите на подхода ОНИИ в избрани секторни политики в Столична община (подкрепа за иновации; дигитален преход и нови умения; младежка заетост и предприемачество; устойчиво градско развитие) и в политиката за териториално развитие като цяло.

Изводите от аналитичната работа и събирането на данни бяха използвани за извършването на преглед на политиките на Столична община относно релевантността на принципите на отговорните наука и иновации. Аналитичният доклад оценява настоящото състояние на прилагането на принципите на ОНИИ в четирите секторни политики и предлага стратегически приоритети за подобряване на териториалното управление чрез интегриране на принципите и аспектите на подхода ОНИИ в цялостния процес на разработване на политики. Принципиите и аспектите на ОНИИ са относително добре заложени в документите и плановете в избраните области. Някои от принципите (ангажиране на обществеността, свободен достъп, равнопоставеност между половете) са по-известни и по-адекватно отразени в съответните политики в сравнение с други принципи (научно образование, изследователска етика). Институциите, които са отговорни за прилагането на политиките (по-специално в областите цифров преход и устойчиво градско развитие), се стремят към и разчитат на широка обществена ангажи-

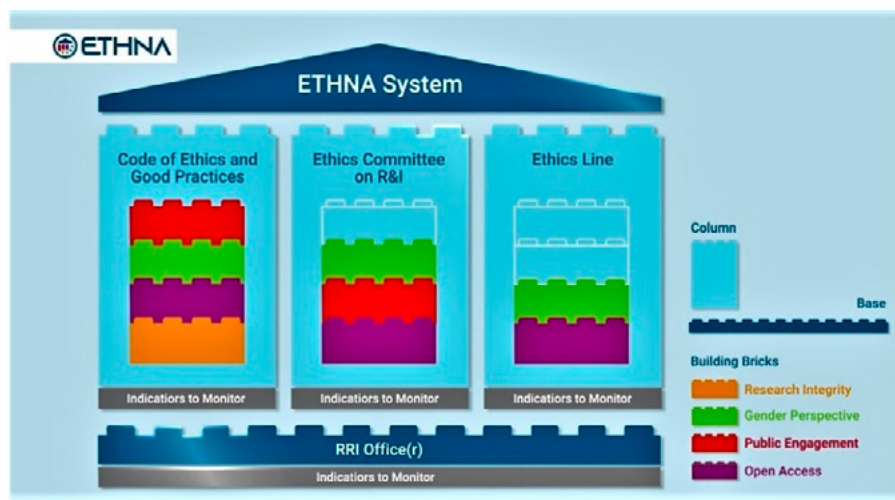
раност, включване, форсайт сценарии и прозрачно и отговорно управление.

Екипът на Фондацията подкрепи община Габрово в прилагането на нов подход при вземането на решения на териториално равнище, като се фокусира върху сътрудничеството между заинтересованите страни в сферата на научните изследвания и иновации. Беше разработен План за ангажиране на обществеността и заинтересованите страни в изпълнението на Стратегията за интелигентна специализация на Габрово за периода 2022–2027 г. Бяха проведени няколко онлайн работни срещи, по време на които беше обсъдено прилагането на принципите на ОНИИ при вземането на решения на териториално равнище, предизвикателствата, свързани с този процес, както и потенциалните стратегии за интегриране на рамката на ОНИИ в разработването на политики на местно и регионално равнище.

През 2021 г. Фондация ПИК продължи да изгражда собствения си капацитет за ОНИИ и да го отстоява като водещ принцип сред българските научноизследователски организации. Заедно с университети и изследователски институти от Австрия, България, Дания, Естония, Германия, Португалия, Испания и Норвегия, Фондацията действа като една от шестте живи лаборатории (Living Labs), които приложиха и тестваха системата за етично управление на научните изследвания чрез прилагане на добри практики в сферата на отговорните научни изследвания и иновации във висши училища, организации, финансиращи научна дейност, и изследователски центрове. Партниращите организации създадоха специална структура, наречена ETHNA офис, която разработи Етичен кодекс, съдържащ добри практики в сферата на НИРД, Политика за равнопоставеност на половете и недопускане на дискриминация, Политика за отворен достъп и Насоки за ангажиране на обществеността към Съвета по етика на

научните изследвания. През юли 2021 г. експертите от Фондация ПИК участваха в две работни срещи, първата от които бе посветена на темата обществена ангажираност и управление, а втората

бе озаглавена „Прилагане на програма за равнопоставеност между половете в организации, ангажирани с НИРД“ и организираха семинар по етика.



Структура на системата ETHNA

Също така, Фондация ПИК беше българският национален кореспондент към инициативата Научното разбиране и предоставянето на подобрена и стабилна система за мониторинг на ОНИИ. Допринасяйки към европейското проучване на организациите, финансиращи научни изследвания, Фондацията направи подробен анализ на Фонд „Научни изследвания“ и на Министерството на образованието и науката. От гледна точка на ОНИИ бяха разгледани редица документи и стратегии, включително Националната стратегия за развитие на научните изследвания в Република България 2017 – 2030 г., Националният план за развитие на инициативата за отворена наука в Република България, Иновационната стратегия за интелигентна специализация 2014 – 2020 г., Националната пътна карта за научноизследователска инфраструктура 2017 – 2023 г., Стратеги-

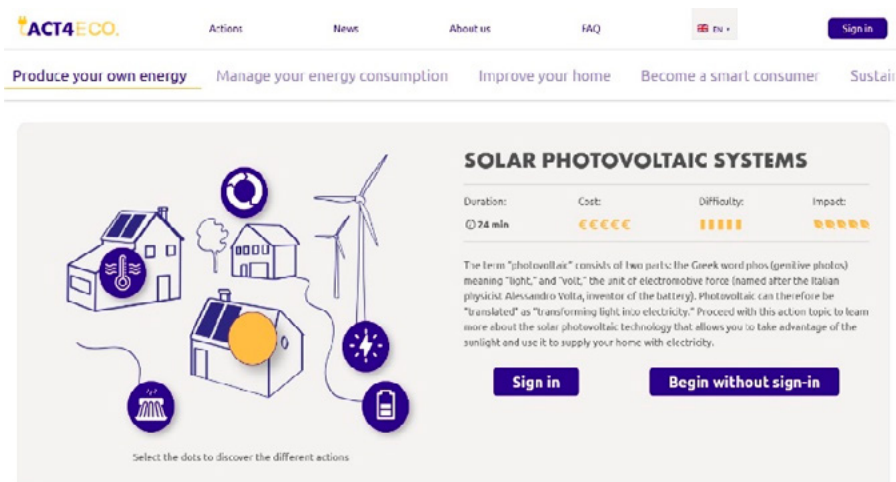
ята за развитие на висшето образование в Република България 2014 – 2020 г., Законът за насърчаване на научните изследвания, Правилникът на Фонд „Научни изследвания“ и Правилникът за наблюдение и оценка на научноизследователската дейност, осъществявана от висшите училища и научните организации.

Фондация ПИК проучи и четири научноизследователски организации: Пловдивския университет, Националната художествена академия в София, Русенския университет и Международното бизнес училище в Ботевград. Анализът беше фокусиран върху стратегическите приоритети на институциите; наличието на ОНИИ в техните стратегически документи; структурите, политиките и практиките, подкрепящи интегрирането на ОНИИ; както и вдъхновяващи или иновативни примери за добри практики.

Насърчаване на енергийното гражданство и промяна на моделите на потребление на енергия

Фондацията остава ангажирана с целта да насърчава осъзнато и отговорно потребление на енергия в домакинствата в Европа. Чрез платформата Act4Eco домакинствата получават информация за мерките, които биха могли да въведат, за да пестят енергия и да намалят въглеродния си отпечатък. Платформата популяризира активно подобни нови модели на потребление и достигна до

близо 900 ползватели от България и над 13 000 в световен мащаб. Специално създадената фейсбук група има 260 члена от България, които формираха общност с постоянен интерес към енергийната ефективност, обсъждайки навиците си за енергийно потребление чрез онлайн анкети и научавайки за практики и съвети относно намаляване на потреблението на енергия в домовете си.



Платформата Act4Eco

През юни 2021 г. беше проведен онлайн семинар за ефективността на предприятията на национално и местно равнище мерки в областта на енергийната политика, насочени към промяна на поведението на потребителите в посока повишаване на енергийна им ефективност, на който присъстваха 25 български енергийни експерти. Те обсъдиха прилаганите към момента инструменти, идентифицираха варианти за насърчаване на промяна в потребителското поведение и направиха предложения за увеличаване на въздействието на подобни мерки. Събитието беше част от поредица от семинари на национално равнище, организирани в Белгия, Дания, Гърция,

Финландия, Ирландия, Италия, Литва и Португалия. В продължение на проведените семинари беше изготвен списък с предизвикателства и препоръки, който беше представен по време на две работни срещи на европейско равнище. Събитията предоставиха възможност на над 50 заинтересовани страни в областта на енергетиката да допълнят очертаните предизвикателства и да обсъдят възможни решения за справяне с тях. Фокусът беше поставен върху стратегии за насърчаване на потребителите да предприемат действия, целящи повишаване на енергийната ефективност на домовете им, както и намаляване на енергийното потребление от домакинствата. Фонда-

цията координира разработването на девет полиси брийфа, обобщаващи изводите от работните срещи.

Фондацията е част от европейската инициатива за проактивни стратегии и политики за трансформация на енергийното гражданство, която изследва различните му аспекти в цяла Европа. Партньори от Белгия, България, Франция, Германия,

Унгария, Ирландия, Латвия, Испания и Холандия работят с общности, бизнеси и политици, за да проучат начини за включване на гражданите в прехода към чиста енергия. Освен случаи на енергийно гражданство от България, Фондацията изследва примери от други страни от Югоизточна Европа: Словения, Хърватска, Босна и Херцеговина, Черна гора, Сърбия и Северна Македония.

Прилагане на принципа на предпазните мерки чрез участие на граждани и заинтересовани страни

През 2021 г. Фондация ПИК продължи участието си в работата по определяне на нуждите и вижданията на заинтересованите страни във връзка с изготвянето на наръчник за прилагане на принципа на предпазните мерки. Целта беше разработването на документ с насоки, предназначен за политици и институции, отговорни за разработването и прилагането на политики, както и за други органи в областта на управлението на риска в иновационните дейности на европейско равнище.

Заедно с редица партньорски организации от ЕС, Фондацията взе участие в серия работни срещи, посветени на определяне на потребностите на заинтересованите страни в сферата на управлението на риска в иновационните дейности. Изводите бяха използвани за разработването на Ръководство за прилагането на принципа на предпазните мерки при управление на риска в сферата на иновационната дейност по отношение на три теми: участие на граждани и заинтересовани страни; организация и изработване на резултати; обхват на приложение. Фондацията участва в разработването на темата за участие на граждани и други заинтересовани стра-

ни, базирайки се на дългогодишния си опит в работата с граждани в процеса на определяне на научни приоритети на европейско равнище.

Фондация ПИК работи по определянето на условията и характеристиките, които спомагат за активно и ефективно гражданско участие в обществени обсъждания, заедно с 12 организации, партньори в инициативата за приобщаваща наука и европейска демокрация ISEED. Комбинирайки теоретичен анализ, емпирични изследвания и експерименти, инициативата проучва как съществуващите практики на гражданско участие в научните изследвания могат да помогнат на обществата в Европа да преодолеят редица пречки пред демократичното участие и вземането на законодателни решения. Инициативата въвежда новаторска концепция за активно гражданско участие при формирането на политики, прилагането на която ще подобри както качеството, така и легитимността при вземането на политически решения, за да се развият нови форми на демократично управление, основано на знанието, което да допълва работата на политическите системи в демократичните общества.

Устойчивост на предприятията чрез иновации на работното място

През 2021 г. Фондация ПИК проведе проучване за ролята на иновациите на работното място в малките и средните предприятия в България. Практиките за иновации на работното място целят по-активно ангажиране на служителите в процесите на вземане на решения, насърчаване на автономността и гъвкавостта на членовете на екипите при извършване на техните оперативни дейности, насърчаване на развитието на потенциала на служителите чрез формални и неформални обучения и/или увеличаване на сътрудничеството между отделите и екипите в рамките на организациите. Те подобряват бизнес резултатите, създават по-удовлетворяваща и мотивираща работна среда и повишават устойчивостта на предприятията по време на криза. Пандемията от COVID-19 показва жизненоважната роля на иновациите на работното място, както за отделните предприятия, така и за икономиката като цяло.

В повечето държави в ЕС съществуват механизми, които насърчават този тип иновации. В България подобни механизми са малко и са съчетани с широко разпространена липса на информираност сред заинтересованите страни. Фондацията определи национални мерки в подкрепа на иновациите на работното място в МСП, които са особено уязвими по време на криза поради ограничените си ресурси и ограничения си достъп до източници на знание. Препоръките към политиките в сферата бяха обобщени в доклад, представен на поредица от уебинари, ангажиращи редица заинтересовани страни: представители на шест университета, пет работодателски и индустриални организации, пет министерства и правителствени агенции, неправителствени организации, представители на медиите и над 100 МСП. Участниците се съгласиха с ползите от иновациите на работното място и подчертаха необходимостта от по-тясно сътрудничество между всички заинтересовани страни.

Програма „Безопасен интернет“

safenet.bg

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ е координатор на **Националния център за безопасен интернет (НЦБИ)** от 16 години.

Организацията поддържа онлайн Гореща линия

за борба с незаконно и вредно за деца съдържание и поведение в интернет и координира работата на Консултативна линия за онлайн безопасност, поддържана от Асоциация „Родители“. Центърът е член на Международната асоциация на интернет горещите линии (INHOPE), на Европейската мрежа на центровете за безопасен интернет (Insafe), понастоящем обединена в мрежата „По-добър интернет за децата“ (Better Internet for Kids) и е представител на България в изследователските мрежи „Децата на Европа онлайн“ (EU Kids Online) и „Децата по света онлайн“ (Global Kids Online). Центърът е член и на Европейската мрежа за превенция на престъпността (European Crime Prevention Network) и Мрежата за осведоменост за радикализацията (Radicalisation Awareness Network – RAN). Член на Младежкия панел към Центъра за безопасен интернет представлява България и в Детския съвет на мрежата Юрочайлд (Eurochild). Националният център за безопасен интернет получи сертификат за качество от Международната асоциация на интернет горещите линии INHOPE през 2018 г. и е доверен партньор на Facebook и доверен докладващ на Google.

През 2021 г. Фондация ПИК продължи да разширява дейността си по предпазване на децата в интернет. **Горещата линия** за борба с незаконно и вредно съдържание и поведение в интернет получи и обработи над 15 000 сигнала за злоупотреба с деца онлайн.

Центърът за безопасен интернет разработи и приложи на практика редица **образователни методики** за превенция на киберпрестъпления и злоупотреба с деца онлайн, както и за повишаване на дигитално-медийната грамотност на децата. Близо 1500 деца, 200 учители, 270 родители и 1160 други професионалисти се включиха в различни обучения и дейности по повишаване на осведомеността, както онлайн, така и на живо. Основното онлайн събитие за международния Ден за безопасен интернет в България достигна до над 20 000 зрители.

През 2021 г. Центърът за безопасен интернет осъществи широк кръг от дейности в сферата на предпазването на децата от рисковете в интернет, въпреки продължаващата безпрецедентна пандемична ситуация. Екипът на програмата осъществи редица обучения и дейности по повишаване на осведомеността

онлайн, а когато бе възможно, проведе и някои събития и обучения на живо при стриктно спазване на противоепидемичните мерки. Горещата линия на Центъра получи и обработи множество сигнали за сексуална експлоатация на деца онлайн и предаде случаите за по-нататъшно разследване на отдел „Киберпрестъпност“

към ГДБОП. На Консултативната линия обучени консултанти съветваха деца, родители и учители при инциденти или други проблеми в интернет.

През 2021 г. Горещата линия получи и обработи 15 694 сигнала, като 15 276 от тях касаеха материали, съдържащи сексуална експлоатация на деца, 8 – детска еротика/нудизъм и 24 – подмамване на дете. От получените сигнали 2540 бяха предадени на ГДБОП, 13 046 бяха препратени към други INHOPE Горещи линии, 3 случая бяха предадени на други компетентни български институции, а в 2 случая беше поискано сваляне на вредно за деца съдържание. В същата година Консултативната линия отговори на 256 запитвания, от които 11 засягаха вредно за деца онлайн съдържание, 5 се отнасяха до настройки за безопасност, 9 бяха свързани с личните данни и информация, 5 засягаха проблеми с репутацията онлайн, 25 – различни аспекти на дигитално-медийната грамотност, 28 бяха свързани със случаи на онлайн тормоз, 2 – на сексуален тормоз, 1 – на секстинг, 7 на сексуално изнудване и 9 касаеха онлайн престъпления.

Освен пряката интервенция и подкрепа на деца, сблъскали се с различни рискове онлайн, и изследователската работа, свързана с онлайн безопасността и виктимизацията на децата и младите хора, Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ разработва и прилага различни **образователни методики** за превенция на киберпрестъпността и злоупотребата с деца онлайн. Припознат като успешна практика в сферата на предпазването на децата в интернет, Центърът за безопасен интернет, координиран от Фондация ПИК, участва в различни международни инициативи и работни групи за разработване на стратегии и предложения за законодателни мерки, процедури на различни социални услуги и практики. Екипът на програмата „Безопасен интернет“ редовно провежда

обучения на деца, учители, родители, приемни родители, социални работници и др., както и редица други дейности за повишаване на осведомеността на посочените групи.

Експерти от Фондация ПИК участват и в международна работна група, формирана от **Европейската мрежа за превенция на престъпността** (European Crime Prevention Network), която има за цел да разработи по-структурирана и стъпваща на наличните данни стратегия за превенция на онлайн престъпленията срещу деца.

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ редовно участва в работни и обучителни срещи на международната **Мрежа за повишаване на осведомеността за радикализацията** (Radicalization Awareness Network), споделяйки експертизата, знанията и практиките си с другите организации, членуващи в мрежата. Центърът за безопасен интернет, координиран от Фондацията, е и доверен партньор на Фейсбук и „доверен докладващ“ на Гугъл.

Приоритети в работата на Центъра са както интервенцията и подкрепата в случаи на инциденти и проблеми на деца в интернет, така и превенцията. През 2021 г. Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ разработи и издаде **методически наръчник за подготовка на младежи за учители на връстници** по теми, свързани с превенция на сексуалната експлоатация на деца онлайн. Методиката бе представена на заинтересованите страни на онлайн конференция, организирана от Ноухау центъра на Нов български университет и от членовете на обединението Партньорство за учене и действие (ПУД) за превенция на сексуалната експлоатация на деца на среща на коалицията през лятото на 2021 г. Екипът на програма „Безопасен интернет“ участва и в разработването

на три инструмента, които да послужат за развиването у младите хора на компетенциите, свързани с медийната и информационната грамотност, описани в глобалната рамка на ЮНЕСКО за оценка на медийната и информационна грамотност (МИГ) – образователна онлайн игра, методика за обучение на връстници и наръчник за разказване на истории. Тези инструменти ще помогнат на младежите да развиват критичното си мислене и да изразяват мнението и идеите си за решаване на различни социални проблеми.

През 2021 г. експерти на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ разработиха и издадоха и **наръчник за учители за критично мислене и толерантност** чрез развиване на дигитално-медийни умения у учениците. В методиката, включена в наръчника, бе интегрирана обратната връзка от професионални учители, които се включиха в среща на учители от различни населени места в страната и пилотираха уроци от тази методика в училищата си. Наръчникът съдържа 10 примерни урока, развиващи различни дигитално-медийни умения (като комуникационни умения, умения за подбор и оценка на информация и др.), свързани с емоционалната интелигентност и критичното мислене като ефективен подход за устойчивост на крайнодесни послания и превенция на крайнодясната радикализация сред младежите.

През 2021 г. експерти от Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ разработиха и още три методически наръчника за противодействие на антиромските медийни манипулации и дезинформация, достъпни онлайн:

- базисна методика за разпознаване и противодействие на фалшиви новини, дезинформация и медийни манипулации, адресираща различни проблеми в обществото и антиромските манипулации в частност;

- практически наръчник за изграждане на капацитет у ромски лидери, активисти, медиатори, ромски и проромски активисти, който да им предостави конкретни методи и инструменти за идентифициране и противодействие на фалшиви новини и дезинформация с антиромски характер;
- практически наръчник за учители за работа с учениците по развиване на уменията им за оценка на информация, така че да могат да разпознават дезинформация, манипулации и фалшиви новини, които подхранват негативните стереотипи по отношение на ромската общност и враждебни нагласи към нея.

Освен че разработиха методически наръчници, през 2021 г. експерти от програмата „Безопасен интернет“ проведоха и редица **обучения** и други дейности за повишаване на осведомеността, както онлайн, така и на живо. В тях участваха близо 1500 деца, 200 учители, 270 родители и 1600 други професионалисти (между които образователни експерти, педагогически съветници и училищни психолози, социални работници, здравни медиатори, ромски и проромски активисти и др.).

В периода май – юли 2021 г., при стриктно спазване на противоепидемичните мерки, експерти на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ проведоха пет обучения на живо по темата как да разпознаваме и да се противопоставяме на фалшиви новини, дезинформация и медийни манипулации, свързани с ромската общност, младежки лидери, медиатори, активисти, представители на ромски и проромски граждански организации. Две обучения бяха проведени с група обучаеми от Северна България (във Вършец), а други две бяха проведени с група от Южна България (в Хисаря и Банско). В Банско бе проведено и още

едно практическо обучение, събиращо и двете групи, по темата за това как да си сътрудничат помежду си, за да работят със своите общности по повишаване на осведомеността за фалшивите новини и дезинформацията.

През 2021 г. бяха проведени и две обучения на учители от цялата страна по темата как да разпознават фалшивите новини, дезинформацията и медийните манипулации и как да развиват уменията за подбор и оценка на информация у учениците си, първото от което се проведе онлайн през април, а второто – на живо в Баня, в рамките на три дни през октомври.

През 2021 г. в 90 СОУ в София бе приложен и разработения от експертите на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ **холистичен модел за развиване на ключови компетентности у учениците**. Моделът включва и модули за систематична работа с родители и работа по изграждане на училищна общност. Учители от училището участваха в серия от обучения и разработиха собствени визии и урочни планове по този модел. Експерти от Центъра за безопасен интернет наблюдаваха уроци на учителите, голяма част от които бяха проведени онлайн, поради епидемичната обстановка, и им дадоха обратна връзка по тях. През 2021 г. бе издаден наръчникът за учители „Компетентностният подход на практика“, който да помогне и на други учители да развиват ключови умения у учениците си, чрез разработения от Центъра холистичен модел. През ноември същата година екипът на Центъра организира и национална конференция, посветена на холистичния модел, в която се включиха повече от 60 учители от различни населени места.

Още от 2010 г. насам, Центърът за безопасен интернет работи активно и по **младежкото участие** като поддържа своя Младежки панел – доброволческа струк-

тура от младежи на възраст 14-18 г. През 2021 г. членовете на Младежкия панел бяха основни водещи на основното събитие за отбелязване на международния **Ден за безопасен интернет** в България, провело се на 9 февруари. Събитието бе посветено на темата за фалшивите новини и дезинформацията. То се проведе за пръв път онлайн и бе излъчвано на живо на страницата на Националния център за безопасен интернет във Фейсбук, като достигна до над 20 000 зрители. В събитието се включиха младежи и професионалисти от различни сфери, които изведоха препоръки за това как да се разпознават фалшивите новини и дезинформацията в интернет.

През ноември 2021 г. експерт от Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ бе поканен като основен панелист на Младежкия форум „Voice it: Мнение от значение“, организиран от Национална мрежа за децата (НМД) и Младежка мрежа „Мегафон“. Форумът включваше дискусия с малък брой участници на живо и бе предаван пряко онлайн. Тази година той бе посветен на две основни теми – фалшивите новини и дезинформацията и екологията.

През същата година двама представители на Младежкия панел към Центъра за безопасен интернет участваха в инициативата „Рапортьори“ на НМД и завършиха успешно двугодишната програма „Мегафон“, като получиха сертификати. Единият от тях представлява България и в Съвета на децата на Юрочайлд (Eurochild), след като бе избран с мнозинството от гласовете на младежите, участващи в инициативата „Рапортьори“, и участва в редица международни форуми, провели се онлайн.

През 2021 г. експерт от Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ се включи в екип, сформиран от Коалицията за медийна грамотност (на която Фондацията е сред основателите), който

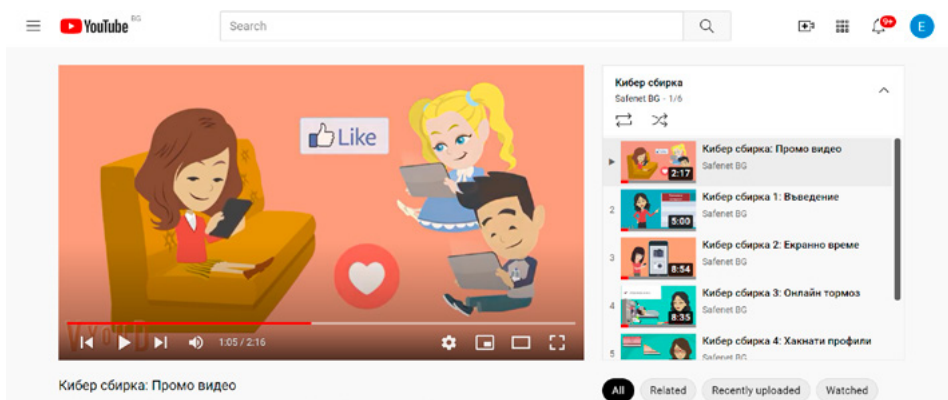


Основното онлайн събитие за Деня за безопасен интернет в България достигна до повече от 20 000 души на 9 февруари 2021 г.

разработи наръчник за учители „**Медийна грамотност през дистанционно обучение**“. Наръчникът помага на учителите да развиват медийната грамотност на учениците си чрез онлайн обучение през различни учебни предмети и в синхрон със съществуващите държавни образователни изисквания. Експерт на Фондацията се включи като обучител и в серия от онлайн обучения за учители на Коалицията по темата „Медийна грамотност през моя предмет“, а друг представител на екипа на Центъра за безопасен интернет участва като основен панелист в конференцията „Медийна грамотност срещу дезинформацията“, организирана

също от Коалицията за медийна грамотност.

И през 2021 г. екипът на програма „Безопасен интернет“ се адаптира успешно към безпрецедентната пандемична ситуация като проведе редица уебинари по теми, свързани с онлайн безопасността за учители, родители и деца. Екипът създаде и серия от шест анимационни видеоурока „Кибер сбирка“, посветена на основните рискове за децата в интернет, които бяха качени на [страницата на Центъра в YouTube](#) и достигнаха до повече от 2100 зрителители.



Екипът на програма „Безопасен интернет“ създаде серия от анимационни видеоуроци за деца по различни теми на онлайн безопасността

ВТОРА ЧАСТ

Управление

Институционално развитие

Фондация „Приложни изследвания и комуникации“ е организация с нестопанска цел, осъществяваща общественнополезна дейност. До 2017 г. Фондацията е регистрирана в Софийски градски съд и в Централния регистър на юридическите лица при Министерството на правосъдието. През 2018 г. Фондацията е пререгистрирана, съгласно измененията в националното законодателство, в публичния Търговски регистър и регистър на юридическите лица с нестопанска цел, воден от Агенцията по вписванията към министъра на правосъдието.

Юридическите лица с нестопанска цел за осъществяване на общественнополезна дейност имат редица допълнителни задължения, сред които ежегодно да изготвят и заявяват за обявяване в регистъра годишен доклад и финансов отчет.

АРК Консултинг ЕООД е основана през 2006 г. от Фондация ПИК с цел да развие експертизата на Фондацията в нови области, а именно предоставянето на консултантски услуги в областта на иновациите и информационните и комуникационните технологии. АРК Консултинг разработва и изпълнява проекти по рамковите програми на ЕС за научни изследвания, технологично развитие и иновации, Кохезионния и Структурните фондове. Фондацията и АРК Консултинг ЕООД формират Групата на Фондация „Приложни изследвания и комуникации“.

През 2021 г. в Групата на Фондация ПИК работиха 21 експерта, както и редица консултанти на непълно работно време. Екипът се състои от млади, добре образовани и високо мотивирани хора и опитни експерти, уважавани за своя професионализъм и високо качество на работа.

През 2021 г. Групата на Фондацията работи по изпълнението на 23 проекта

и 4 договора за услуги, подкрепени от Изпълнителната агенция за МСП (ЕК); Националния иновационен фонд; ГД „Правосъдие и потребители“ (ЕК); Изпълнителната агенция за научни изследвания на ЕК; Програма Интеррег Европа; Европейския фонд за регионално развитие; Норвежката национална агенция Еразъм+; Механизмите на Европейското икономическо пространство и Норвежкия финансов механизъм за периода 2014-2021; Фондация ОАК; Изпълнителната агенция за иновации и мрежи на ЕК; ГД „Миграция и вътрешни работи“ (ЕК); ОП „Добро управление“; Фонд „Активни граждани“; Фондация „Конрад Аденауер“; Министерството на регионалното развитие и благоустройството; Детския фонд на ООН (УНИЦЕФ); Института за медийни изследвания Лайбниц и белгийската изследователска компания Applica.

Фондацията се управлява в съответствие с принципите на добро управление, отчетност и прозрачност. Прилагането на тези принципи се изразява в:

- годишно одитиране от 1992 г. насам;
- одитиране на отделни проекти;
- публикуване на годишни отчети за дейността на български и английски език;
- редовно публикуване на информация за текущи проекти и събития на уебсайта на Фондацията с цел информиране на широката общественост;
- политика за защита на децата, която съдържа етичен кодекс, принципи и правила при работа с деца;
- публикации в медиите с цел повишаване на ефективността на отправените препоръки и обществената информираност за подкрепяните каузи.

Административна структура

Настоятелство

Д-р Огнян Шентов, Председател
Владимир Йорданов, Заместник-председател
Д-р Инко Разпопов, Член на настояществото
Любомир Христов, Член на настояществото

Управленски екип

Николай Бадински, Изпълнителен директор
Зоя Дамянова, Програмен директор
Руслан Стефанов, Координатор, *Иновации.бг* и Управител, АРК Консултинг
Венцислав Бенов, Мениджър бизнес развитие

Програма „Иновации и подкрепа за бизнеса“

Даниела Чонкова, Ръководител на програма
Проф. Теодора Георгиева, Главен експерт
Д-р Фани Колева, Старши анализатор
Деница Маринова, Ръководител на проект
Константин Узунов, Анализатор
Мая Цанева, Експерт „Връзки с обществеността“

Програма „Научна, иновационна и технологична политика“

Зоя Дамянова, Ръководител на програма
Марко Хайдиняк, Старши анализатор
Десислава Асенова, Ръководител на проект
Благовеста Чонкова, Ръководител на проект
Адриана Димова, Ръководител на проект

Център за безопасен интернет

Георги Апостолов, Ръководител на програма
Петър Кънчев, Анализатор
Д-р Емануил Георгиев, Анализатор
Любомир Сирков, Анализатор

Финанси и администрация

Милена Момчилова-Бояджиева, Финансов мениджър
Цветослава Кьосева, Финансов мениджър
Даниела Зайн, Счетоводител
Цветомир Аврамов, Финансов експерт
Петър Лозанов, Финансов експерт
Марияна Янкова, Секретар

ТРЕТА ЧАСТ

Финансов отчет



Applied Research And Communications Fund (the Group)

Consolidated Annual Financial Statements

31 December 2021

Independent Auditors' Report

To the Board of Trustees of
the APPLIED RESEARCH AND COMMUNICATIONS FUND

Report on the Consolidated Financial Statements

We have audited the consolidated financial statements of the Applied Research and Communications Fund and its consulting arm ARC Consulting EOOD (together referred to as "the Group"). These comprise the consolidated statement of the Group's financial position as of 31 December 2021 and the consolidated statements of comprehensive income, changes in equity and cash flows for the year then ended, as well as a summary of significant accounting policies and other explanatory notes.

Opinion

In our opinion, the accompanying consolidated financial statements present fairly, in all material respects, the financial position of the Group as of 31 December 2021, its financial performance and its cash flows for the year then ended in accordance with the International Financial Reporting Standards (IFRS) as adopted by the European Union (EU).

Basis for expression of opinion

We have performed our audit in accordance with the International Standards on Auditing (ISA). Our responsibilities as per these standards are further described in the Auditor's Responsibility section of our report. We are independent from the Group in accordance with the Code of Ethics for Professional Accountants of the International Ethics Standards Board for Accountants (The IESBA Code) along with the ethical requirements of the Law on the Independent Financial Audit (LIFA), applicable to our audit of consolidated financial statements in Bulgaria. We have also complied with our other ethical responsibilities as per the requirements of LIFA and the IESBA Code. We believe that the audit evidence we have obtained is sufficient and appropriate to provide a basis for our audit opinion.

Other information, different from the consolidated financial statements and the auditor's report

The Group's management is responsible for other information. Other information comprises the report on the activity prepared by the management in accordance with Chapter Seven of the Law on Accountancy of the Republic of Bulgaria, but excludes the consolidated financial statements and our auditor's report.

Our opinion regarding consolidated financial statements does not comprise this other information and we do not express any form of conclusion about its reliability, unless it is explicitly stated in our report and to the extent to which it is stated.

In auditing consolidated financial statements, our responsibility is to read the other information and thus to assess whether this other information is substantially inconsistent

with consolidated financial statements or with our knowledge obtained during the audit, or in another way appears to contain material misstatement. If, based on the work we have performed, we conclude there is material misstatement in this other information, we are required to report this fact.

We have nothing to report in this respect.

Supplementary reporting requirements laid down in the Law on Accountancy of the Republic of Bulgaria

In addition to our responsibilities and reporting in compliance with ISA, in reference to the report on the activity we have followed the procedures supplementing ISA requirements as per the Instructions of the professional organisation of certified public accountants and registered auditors in Bulgaria – Institute of Certified Public Accountants (ICPA) – issued on 29 November 2016 and endorsed by its Managing Board on 29 November 2016. These are procedures on verification whether such other information is present and on examination of its form and content, designed to assist us in forming an opinion on whether this other information contains the disclosures and reports laid down in Chapter Seven of the Law on Accountancy.

Opinion in reference to Art. 37, Para. 6 of the Law on Accountancy of the Republic of Bulgaria

On the grounds of the procedures implemented, our opinion is that:

- a) The information included in the report on the activity for the financial year for which consolidated financial statements were prepared corresponds to the consolidated financial statements.
- b) The report on the activity was prepared in compliance with the requirements of Chapter Seven of the Law on Accountancy.

Management's responsibility for the Consolidated Financial Statements

The management is responsible for the preparation and fair presentation of these consolidated financial statements in accordance with International Financial Reporting Standards as adopted by the European Union, and for such internal control as the management determines is necessary to enable the preparation of consolidated financial statements that are free from material misstatement, whether due to fraud or error.

During the preparation of consolidated financial statements, the management is responsible for evaluating the ability of the Group to continue its operation as a going concern, disclosing, when applicable, issues related to the assumption about a going concern and using the accounting basis on the grounds of the assumption about a going concern, unless the management has the intention to liquidate the Group or to suspend its activity, or has no other alternative but to take such action.

Auditor's responsibility

We aim to obtain reasonable assurance that the consolidated financial statements as a whole are free from material misstatement, whether due to fraud or error, and to issue an auditor's report containing our auditor's opinion. Reasonable assurance is a high degree of assurance, but is not a guarantee that an audit performed in accordance with ISA shall in all cases reveal material misstatement if such misstatement is present. Misstatements may arise as a result of fraud or error and are considered material if it would be reasonable to expect that, independently or in aggregate, they could impact the economic decisions of consumers taken on the basis of these financial statements.

As part of the audit complying with IAS, we use professional judgment and keep professional skepticism throughout the audit. We also:

- identify and assess the risks of material misstatement in the consolidated financial statements, whether due to fraud or error; we design and perform audit procedures in response to these risks, and we obtain sufficient and appropriate audit evidence, so as to provide basis for our opinion. The risk of not revealing material misstatement which is due to fraud, is higher than the risk of not revealing material misstatement which is due to error, as fraud could vary from secret arrangement, through forgery, intentional omissions, and statements aiming to deceive the auditor, to internal control neglect or circumvention;
- consider internal control relevant to the audit in order to design audit procedures that are appropriate in the circumstances, but not for the purpose of expressing an opinion on the effectiveness of the Group's internal control;
- evaluate the appropriateness of accounting policies used and the reasonableness of accounting estimates and the related statements made by management;
- make a conclusion about the appropriateness of the accounting basis used by management on the grounds of the assumption for a going concern and the audit evidence obtained about whether material uncertainty is present concerning events or circumstances which could cause significant doubts about the ability of the Group to continue operation as a going concern. In case of finding such material uncertainty, we are obliged to draw attention in our auditor's report to the disclosures in the consolidated financial statements relevant to that uncertainty, or, in case these disclosures are inadequate, to modify our opinion. Our conclusions are based on the audit evidence obtained up to the date of our auditor's report. However, due to future events or circumstances the Group could suspend its operation as a going concern;
- evaluate the overall presentation, structure and content of the consolidated financial statements, including disclosures, and whether consolidated financial statements present the fundamental transactions and events in a reliable manner.

Stoyan Donev

Registered Auditor

27 July 2022

Sofia



(all amounts in BGN thousand)	Note	For the year ending:	
		31 December 2021	31 December 2020
Assets			
Property, plant and equipment	5	13	34
Intangible assets	6	19	19
Investment property	7	36	37
Total non-current assets		68	90
Trade and other receivables	8	333	350
Cash and cash equivalents	9	2	5,138
Deferred expenses		37	–
Total current assets		3,037	5,488
Total assets		3,105	5,578
Equity		1,900	1,938
Liabilities			
Payables to partners and suppliers	10	88	2,760
Deferred financing	11	1,117	880
Total current liabilities		1,204	3,640
Total liabilities		1,204	3,640
Total equity and liabilities		3,105	5,578

These consolidated financial statements were approved by the Board of Trustees on 26 July 2022. They were signed on behalf of the Board of Trustees by:

Nickolay Badinski
Executive Director
26 July 2022



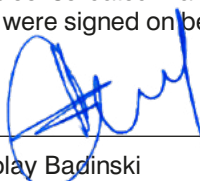
Initialled for identification purposes in reference to the audit report:

Stoyan Donev
Registered Auditor
27 July 2022



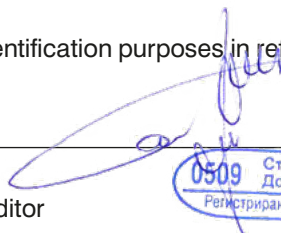
(all amounts in BGN thousand)	Note	For the year ending:	
		31 December 2021	31 December 2020
Revenues from grants financing	12	1,057	1,034
Cost of sales	15	(962)	(946)
Gross profit		95	88
Other operating income		389	354
Administrative expenses	15	(518)	(493)
Impairment losses		–	(20)
Revenue from operating activities		(34)	(71)
Financial income		1	2
Financial expenses		(4)	(4)
Net financing costs	13	(3)	(2)
Profit before income tax		(37)	(73)
Income tax expense	14	(1)	(1)
Net profit for the period		(38)	(74)
Other comprehensive income		–	–
Total comprehensive income		(38)	(74)

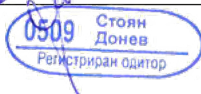
These consolidated financial statements were approved by the Board of Trustees on 26 July 2022. They were signed on behalf of the Board of Trustees by:


 Nickolay Badinski
 Executive Director
 26 July 2022



Initialled for identification purposes in reference to the audit report:


 Stoyan Donev
 Registered Auditor
 27 July 2022



(all amounts in BGN thousand)

Note

For the year ending:

31 December 2021 31 December 2020

Cash generated from operations

Profit before income tax	(37)	73
Depreciation	31	7
(Increase)/decrease of trade and other receivables	17	282
(Increase)/decrease of trade and other payables	(2,556)	2,755
(Increase)/decrease of deferred financing	124	242
(Increase)/decrease of deferred expenses	(37)	-
Net cash from operating activities	(2,458)	3,213
Income tax paid	(1)	(1)
Net cash generated from operating activities	(2,459)	3,212

Cash flows from investing activities

Payments for acquisition of property, plant and equipment	(9)	(25)
---	-----	------

Net cash used in investing activities

(9) (25)

Cash flows from financing activities

Interest and commissions paid	(3)	93
-------------------------------	-----	----

Net cash used in financing activities

(3) 93

Net increase/(decrease) in cash and cash equivalents	(2,471)	3,280
--	---------	-------

Cash and cash equivalents at the beginning of the year	5,138	1,858
--	--------------	--------------

Cash and cash equivalents at the end of the year

9

2,667 5,138

These consolidated financial statements were approved by the Board of Trustees on 26 July 2022. They were signed on behalf of the Board of Trustees by:

Nickolay Badinski
Executive Director
26 July 2022



Initialled for identification purposes in reference to the audit report:

Stoyan Donev
Registered Auditor
27 July 2022



(all amounts in BGN thousand)	Note	<u>Retained earnings</u>
Balance as of 1 January 2020		2,013
Net profit for the year		(74)
Other changes		(1)
Balance as of 31 December 2020		<u>1,938</u>
Balance as of 1 January 2021		1,938
Net profit for the year		(38)
Other changes		-
Balance as of 31 December 2021		<u>1,900</u>

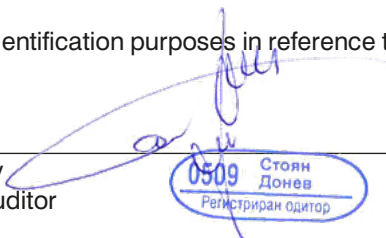
These consolidated financial statements were approved by the Board of Trustees on 26 July 2022. They were signed on behalf of the Board of Trustees by:

Nickolay Badinski
Executive Director
26 July 2022



Initialled for identification purposes in reference to the audit report:

Stoyan Donev
Registered Auditor
27 July 2022



1. Background and activities

The Applied Research and Communications Fund (ARC Fund), is a European think-and-action tank in the area of innovation, business support and technology transfer, established in 1991. ARC Fund provides:

- advice and advocacy on science- and evidence-based national, regional and local level innovation policies and strategies;
- research and analyses of development trends and policy options for supporting entrepreneurship and innovation for smart specialisation and industrial transformation;
- innovative educational methodologies for building digital and media literacy in young people and for creating a safer internet environment;
- public-private partnership and foresight know-how for addressing specific issues of innovation-based competitiveness, digitalisation and green transformation.

The consolidated financial statements of ARC Fund for the year ended 31 December 2021 comprise the ARC Fund and its consulting arm ARC Consulting EOOD (together referred to as “the Group”).

ARC Fund owns 100% of the share capital of its consulting arm ARC Consulting EOOD. The company offers consulting services in the fields of innovation and information and communication technologies, as well as advisory services in the design and implementation of international projects. ARC Consulting EOOD is a limited liability company established in the Republic of Bulgaria and registered by Sofia City Court under file No 9428/2006 on 28 August 2006.

As of 31 December 2021 the Group has 29 employees.

These consolidated financial statements were approved by the ARC Fund's Board of Trustees on 26 July 2022.

2. Accounting policies

The principal accounting policies applied in the preparation of these consolidated financial statements are set out below. These policies have been consistently applied to all the years presented, unless otherwise stated.

2.1. Basis of preparation

These consolidated financial statements have been prepared in accordance with the IFRS, as adopted by the EU. The financial statements have been prepared under the historical cost convention.

The consolidated financial statements comprise the financial statements of the ARC Fund and its consulting arm as of 31 December each year. The financial statements of the consulting arm are prepared for the same reporting period as those of the parent Group, using consistent accounting policies. For consolidation purposes, the financial information of the Group has been combined on a line-by-line basis by adding together like items of assets, liabilities, income and expenses.

All intra-group balances, income and expenses and unrealised gains resulting from intra-group transactions are eliminated in full. Unrealised losses are also eliminated, but considered an impairment indicator of the asset transferred. The consulting arm is fully consolidated from the date of acquisition, being the date on which the Group obtains control, and continue to be consolidated until the date that such control ceases. The accounting policies of the consulting arm have been changed where necessary to ensure consistency with the policies adopted by the Group.

Consulting arms are all entities (including special purpose entities) over which the Group has the

power to govern the financial and operating policies generally accompanying a shareholding of more than one half of the voting rights. The existence and effect of potential voting rights that are currently exercisable or convertible are considered when assessing whether the Group controls another entity.

The purchase method of accounting is used to account for the acquisition of entities by the Group. The cost of an acquisition is measured as the fair value of the assets given, equity instruments issued and liabilities incurred or assumed at the date of exchange.

Identifiable assets acquired and liabilities and contingent liabilities assumed in a business combination are measured initially at their fair values at the acquisition date, irrespective of the extent of any non-controlling interest. The excess of the cost of acquisition over the fair value of the Group's share of the identifiable net assets acquired is recorded as goodwill. If the cost of acquisition is less than the fair value of the net assets of the entity acquired, the difference is recognised directly in the income statement.

After initial recognition, goodwill is measured at cost less any accumulated impairment losses. For the purpose of impairment testing, goodwill acquired in a business combination is, from the acquisition date, allocated to each of the Group's cash-generating units that are expected to benefit from the synergies of the combination, irrespective of whether other assets or liabilities of the acquiree are assigned to those units.

Where goodwill forms part of a cash-generating unit and part of the operation within that unit is disposed of, the goodwill associated with the operation disposed of is included in the carrying amount of the operation when determining the gain or loss on disposal of the operation. Goodwill disposed of in this circumstance is measured based on the relative values of the operation disposed of and the portion of the cash-generating unit retained.

Transactions with non-controlling interests

Non-controlling interests represent the portion of profit or loss and net assets not held by the Group and are presented separately in the income statement and within equity in the consolidated balance sheet, separately from parent shareholders' equity. Disposals of non-controlling interests result in gains and losses for the Group that are recognised in the income statement. Acquisitions of non-controlling interests are accounted for whereby the difference between the consideration and the book value of the share of the net assets acquired is recognised in goodwill.

The preparation of the financial statements in accordance with IFRS requires the management to make estimates and assumptions. The management relied on their own judgment when applying the accounting policy of the Group. The elements of the financial statements whose presentation includes higher degree of judgment or subjectivity and for which the assumptions and judgments have higher influence are separately disclosed in Note 4.

New and amended standards – adopted by the Group:

New and amended standards and interpretations mandatory for the first time for the financial year beginning 1 January 2021 are not early adopted by the Group because the management of the Group believes that they are not currently relevant to the Group, although they may affect accounting for future transactions and events.

New standards, amendments and interpretations issued, but not effective for the financial year beginning 1 January 2021 are not early adopted by the Group. They are not relevant to the Group, although they may affect accounting for future transactions and events.

2.2. Foreign currency transactions

2.2.1. Functional and presentation currency

Items included in the financial statements of the Group are measured using the currency of the primary economic environment in which the entity operates ("the functional currency"). The functional and presentation currency in these consolidated financial statements is "Bulgarian lev" or "BGN".

2.2.2. Transactions and balances

Foreign currency transactions are translated into the functional currency using the exchange rates prevailing at the dates of the transactions. Foreign exchange gains and losses resulting from the settlement of such transactions and from the translation at year-end exchange rates of monetary assets and liabilities denominated in foreign currencies are recognised in the statement of comprehensive income.

2.3. Property, plant and equipment

All property, plant and equipment are stated at historical cost less depreciation, less impairment losses, if any. Historical cost includes all expenditure that is directly attributable to the acquisition of the items.

Subsequent costs are included in the assets carrying amount or recognised as a separate asset, only when it is probable that future economic benefits associated with the item will flow to the Group and the cost of the item can be measured reliably.

Depreciation commences from the date the asset is available for use. Land is not depreciated as it is deemed to have an indefinite life. Assets under construction are not depreciated as not yet available for use.

The Group uses straight-line depreciation method. Depreciation rates are based on the useful life of the different types of property, plant and equipment as follows:

Group	Accounting rates	Tax rates
Buildings	25 years	25 years
Machinery and equipment	5 years	5 years
Facilities	25 years	25 years
Computers	2 years	2 years
Vehicles	4 years	4 years
Fixtures and fittings	6.67 years	6.67 years

Property, plant and equipment is depreciated from the day following the acquisition date and for internally generated assets – from the day following the date of entering into use.

An asset's carrying amount is written down immediately to its recoverable amount if the asset's carrying amount is greater than its estimated recoverable amount.

2.4 Intangible assets

Intangible assets acquired by the Group are presented at cost, less accumulated amortisation and impairment.

Subsequent expenditures

Subsequent expenditure on capitalised intangible assets is capitalised only when it increases the future economic benefits embodied in the specific asset to which it relates. All other expenditure is expensed as incurred.

Amortisation is charged to the income statement on a straight-line basis over the estimated useful lives of intangible assets usually for 4–5 years.

2.5. Financial assets

The Group classifies its financial assets in the following categories: at fair value through profit or loss, loans and receivables, held-to-maturity investments, and available-for-sale financial assets. The classification depends on the purpose for which the investments were acquired. The management determines the classification of its investments at initial recognition and re-evaluates this designation at every reporting date.

Financial assets at fair value through profit or loss

Financial assets at fair value through profit or loss are financial assets held for trading. A financial asset is classified in this category if acquired principally for the purpose of selling in the short term. Assets in this category are classified as current assets.

For the purposes of these financial statements short term means a period within 12 months. During the year, the Group did not hold any investments in this category. The Group does not possess such financial assets as of 31 December 2021.

Loans and receivables

Loans and receivables are non-derivative financial assets with fixed or determinable payments that are not quoted in an active market. They are included in current assets, except for maturities greater than 12 months after the balance sheet date. These are classified as non-current assets. The Group's loans and receivables comprise "trade and other receivables" and "cash and cash equivalents" in the balance sheet. Loans and receivables are carried at amortised cost using the effective interest rate.

Held to maturity

Held-to-maturity investments are fixed-maturity investments that the Group's management has the positive intention and ability to hold to maturity. These securities are included as non-current assets except for securities, reaching maturity within 12 months from the balance sheet date and which are recognised as current during the reporting period. During the year, the Group did not hold any investments in this category.

Available for sale financial assets

Available-for-sale financial assets are non-derivatives that are investments acquired with the purpose to be owned for a non-fixed period of time and which can be sold when the Group needs resources or at change of interest rates. They are included in non-current assets unless the management intends to dispose of the investment within 12 months of the balance sheet date or to use them as a source of working capital. In this case the investments are classified within current assets. During the year, the Group did not hold any investments in this category.

The Group assesses at each balance sheet date whether there is objective evidence that a financial asset or a group of financial assets is impaired. Impairment testing of trade and other receivables is described in Note 2.7.

2.6. Inventory

Inventories are stated at the lower of cost and net realisable value. Inventories are expensed using the weighted average method. Net realisable value is the estimated selling price in the ordinary course of business, less the estimated costs of completion and selling expenses.

2.7. Trade and other receivables

Trade receivables are recognised initially at fair value and subsequently measured at amortised cost (using effective interest method) less provision for impairment. A provision for impairment of

trade receivables is established when there is objective evidence that the Group will not be able to collect all amounts due according to the original terms of receivables.

Significant financial difficulties of the debtor, probability that the debtor will enter bankruptcy or financial reorganisation, and default or delinquency in payments (more than 30 days overdue) are considered indicators that the trade receivable is impaired. The amount of the provision is the difference between the asset's carrying amount and the present value of estimated future cash flows, discounted at the original effective interest rate. The carrying amount of the asset is reduced through the use of an allowance account, and the amount of the loss is recognised in the income statement within "selling and marketing costs". When a trade receivable is uncollectible, it is written off against the allowance account for trade receivables. Subsequent recoveries of amounts previously written off are credited against "selling and marketing costs" in the income statement.

2.8. Cash and cash equivalents

Cash and cash equivalents includes cash in hand, deposits held at call with banks, and other short-term highly liquid investments with original maturities of three months or less as well as bank overdrafts. Bank overdrafts are shown within current borrowings in current liabilities on the balance sheet.

2.9. Investment property

Investment property is property held either to earn rental income or for capital appreciation or for both, but not for sale in the ordinary course of business, use in the production or supply of goods or services, or for administrative purposes. Investment property is measured at cost on initial recognition and subsequently at fair value with any change therein recognised in profit or loss.

Cost includes expenditure that is directly attributable to the acquisition of the investment property. The cost of self-constructed investment property includes the cost of materials and direct labour, any other costs directly attributable to bringing the investment property to a working condition for its intended use and capitalised borrowing costs.

When the use of a property changes such that it is reclassified as property, plant and equipment, its fair value at the date of reclassification becomes its cost for subsequent accounting.

2.10. Borrowings

Borrowings are recognised initially at fair value, net of transaction costs incurred. Borrowings are subsequently stated at amortised cost; any difference between the proceeds (net of transaction costs) and the redemption value is recognised in the income statement over the period of the borrowings using the effective interest method.

Borrowings are classified as current liabilities unless the Group has an unconditional right to defer settlement of the liability for at least 12 months after the balance sheet date.

Borrowing costs are recognised as an expense in the period in which they are incurred.

2.11. Deferred tax

Deferred income tax is provided in full, using the liability method, on all temporary differences arising between the tax bases of assets and liabilities and their carrying amounts in the financial statements. Deferred income tax is determined using tax rates that have been enacted or substantially enacted by the balance sheet date and are expected to apply when the related deferred income tax asset is realised or the deferred income tax liability is settled.

Deferred income tax assets are recognised to the extent that it is probable that future taxable profit will be available against which the temporary differences can be utilised.

2.12. Employee benefits on retirement

In accordance with article 222, para. 3 of the Bulgarian Labour Code, in the event of termination of a labour contract after the employee has reached the lawfully required retirement age, regardless of the reason for the termination, the employee is entitled to a compensation as follows: 2 gross monthly salaries in all cases and 6 gross monthly salaries if the employee has been engaged with the Group for at least 10 years.

As of 31 December the Group has not accounted for those potential obligations.

2.13. Revenue recognition

Revenue comprises the fair value of the consideration received or receivable for the sale of goods and services in the ordinary course of the Group's activities. Revenue is shown net of value-added tax, returns, rebates and discounts and after eliminating sales within the Group.

The Group recognises revenue when the amount of revenue can be reliably measured, when it is probable that future economic benefits will flow to the entity and when specific criteria have been met for each of the Group's activities as described below. The amount of revenue is not considered to be reliably measurable until all contingencies relating to the sale have been resolved. The Group bases its estimates on historical results, taking into consideration the type of customer, the type of transaction and the specifics of each arrangement.

Sales of services

Revenue from time and material contracts, typically from delivering certain services, is recognised under the percentage-of-completion method. Revenue is generally recognised at the contractual rates. For time contracts, the stage of completion is measured on the basis of labour hours delivered as a percentage of total hours to be delivered.

Revenue from fixed-price contracts for delivering certain services is also recognised under the percentage-of-completion method. Revenue is generally recognised based on the services performed to date as a percentage of the total services to be performed.

If circumstances arise that may change the original estimates of revenues, costs or extent of progress toward completion, estimates are revised. These revisions may result in increases or decreases in estimated revenues or costs and are reflected in income in the period in which the circumstances that give rise to the revision become known by the management.

Revenue from grants and contributions

Grants from financing bodies are recognised initially as deferred income when there is reasonable assurance that they will be received and that the Group will comply with the conditions associated with the grant. Grants that compensate the Group for expenses incurred are recognised in profit or loss on a systematic basis in the same periods in which the expenses are recognised. Grants that compensate the Group for the cost of an asset are recognised in profit or loss on a systematic basis over the useful life of the asset.

Interest income

Interest income is recognised on a time-proportion basis using the effective interest method. When a receivable is impaired, the Group reduces the carrying amount to its recoverable amount, being the estimated future cash flow discounted at the original effective interest rate of the instrument, and continues unwinding the discount as interest income. Interest income on impaired loans is recognised using the original effective interest rate.

2.14. Dividend distribution

The Group does not distribute dividends.

3. Financial risk management

3.1. Impact of the general economic environment

Impact of the ongoing global crisis

In 2020 and 2021, the global economy was severely hit by the COVID-19 pandemic. As a result of constraints on the free movement of people and goods and the rise of unemployment, all EU member states, including Bulgaria, went into a recession. The shock of anti-epidemic measures was mitigated by a considerable slackening of cash and budgetary restriction both globally and in the EU. The Bulgarian government was no exception, although the measures it took were narrower in scope. As a result of its efforts, unemployment went down (to 4.5% in the last quarter of 2021) and the GDP level rose after a drop in the previous year (from -4.4% in 2020 to 4.2% in 2021). The development of the COVID crisis is expected to dominate global economic activity as the major factor for the next couple of years. The war in Ukraine, the gas and energy crisis in Europe and the ongoing de-globalisation trends will be the main instability factors in 2022–2023 in Bulgaria and Europe.

Risks for the Group are also heightened by the EU's transition to a new programming period and the ensuing delay of announcing new funding opportunities. On the other hand, the Group is implementing over 10 actions under the Horizon 2020 program (whose total budget equals EUR 80 billion), while the budget of its successor in the next 7-year programming period – Horizon Europe – amounts to the even higher EUR 95.5 billion. This fact is likely to have a positive effect on the Group's activities.

Due to rising gas and other energy source prices, in late 2021 inflation in Bulgaria reached nearly 8%, marking a peak after the global financial crisis in 2007–2008. This complicates the expense planning process for all entities in the Group, and therefore raises uncertainty. The Federal Reserve and the European Central Bank have clearly stated that high inflation will most likely have to be tackled by seriously raising key interest rates. The Federal Reserve is expected to introduce these measures before all, which would increase the value of the dollar against the euro.

While Bulgaria has continued with its Eurozone and Schengen bid, these processes are expected to continue facing difficulties and deviations from plan. In 2020, as a next step to adopting the Euro, Bulgaria joined ERM II – the EU's exchange rate mechanism – in order to advance economic convergence with the Eurozone. The latter, however, can only be limited due to the compounded economic conditions and domestic political instability that set in as early as in mid-2020. Bulgaria does not comply with the price stability criterion, as its inflation rate is considerably higher than the limit. Nevertheless, the country's leadership is still aiming to adopt the Euro in 2024, which is expected to enhance foreign investors' interest and possibly affect organisations such as the Group in a positive way. Over 50% of Group's funds are in Euro. Since 1 October 2020, the European Central Bank has been exercising direct supervision over the key credit institution in Bulgaria. The Group's bank accounts are in institutions present on this supervision list, which is an additional source of stability.

The short and mid-term prospects for Bulgaria's economic growth remain uncertain. This uncertainty is exacerbated by the political crisis in the country and the failure to form a stable regular government. Political turbulence continued to dominate the country in 2021 as well, leading to protests, a series of elections and two caretaker governments. The management is unable to predict all developments which could have an impact on the sector and wider economy, and consequently what effect, if any, they could have on the future financial position of the Group. However, the management's analysis shows that for the short to mid-term the risks are balanced and the general environment is likely to remain largely favourable for the development of the Group. The management will continue to monitor these risks on a regular basis and take all necessary measures to support the sustainability and development of the Group's business in the current circumstances.

Impact on customers/borrowers

The debtors or borrowers of the Group may also be affected by the lower liquidity situation which could, in turn, impact their ability to repay the amounts owed. The operating conditions for customers may also have an impact on the management's cash flow forecasts and assessment of the impairment of financial and non-financial assets. To the extent that information is available, the management has properly reflected revised estimates of expected future cash flows in its impairment assessments.

3.2. Financial risk factors

The risk exposures of the Group could be determined as follows: market risk (including currency risk, price risk and risk of future cash flow changes as a result of changes in market interest rate), credit risk and liquidity risk. The Group's management focuses on the financial risk and seeks to minimise potential adverse effects on the Group's financial performance.

3.2.1. Market risk

Currency risk

The Group is not exposed to foreign exchange risk as most of its foreign transactions are denominated in EUR. The exchange rate of the BGN is currently pegged to the EUR.

The Group's management does not believe that the peg will change within the next 12 months and therefore no sensitivity analysis has been performed.

Price risk

The Group's management considers the price risk in the context of the future revenues that are expected to be generated in the operating activity of the Group.

3.2.2. Interest rate risk

As the Group has no significant interest-bearing assets, the Group's income and operating cash flows are substantially independent of changes in market interest rates.

The Group analyses its interest rate exposure on a regular basis and addresses the underlying risk.

3.2.3. Credit risk

Credit risk arises from cash and cash equivalents and deposits with banks and financial institutions.

The Group has established and implemented a policy which ensures that the sales of services and revenues from financing are provided to/by clients and organisations with appropriate credit history.

3.2.4. Liquidity risk

In the context of its underlying business, the Group is able to maintain flexibility in funding and to use credit lines, overdrafts and other credit facilities, if necessary.

The table below analyses the Group's financial liabilities into relevant maturity groupings based on the remaining period at the balance sheet to the contractual maturity date. The amounts disclosed in the table are the contractual undiscounted cash flows. Balances due within 12 months equal their carrying balances as the impact of discounting is not significant.

As of 31 December 2020	Up to 1 year	Between 1 and 2 years	Between 2 and 5 years	Over 5 years
Trade and other payables	2,760	–	–	–

As of 31 December 2020	Up to 1 year	Between 1 and 2 years	Between 2 and 5 years	Over 5 years
Trade and other payables	88	–	–	–

4. Critical accounting estimates and judgements

Estimates and judgements are continually evaluated and are based on historical experience and other factors, including expectations of future events that are believed to be reasonable under the circumstances. The authenticity of accounting estimates and judgments is monitored regularly.

The Group makes estimates and assumptions concerning the future. The resulting accounting estimates will, by definition, seldom equal the related actual results. The estimates and assumptions that have a significant risk of causing a material adjustment to the carrying amounts of assets and liabilities within the next financial year are addressed below:

Useful life of property, plant and equipment

The presentation and valuation of property, plant and equipment requires the management to estimate their useful life and remaining value. The management assesses at the end of each accounting period the determined useful life of the property, plant and equipment.

Impairment of loans and receivables

Impairment of receivables is determined based on the management's expectations for the collectability of the loans and receivables. As at the date of preparation of the financial statements, the management reviews and assesses the existing receivables' balances for collectability.

5. Property, plant and equipment

Cost	As of 31 December 2020	Additions	Disposals	As of 31 December 2021
Computers	109	9	18	100
Vehicles	144	–	–	144
Fixtures & fittings	18	–	1	17
Other assets	3	–	–	3
Total	274	9	19	264

Depreciation	As of 31 December 2020	Additions	Disposals	As of 31 December 2021
Computers	75	30	18	87
Vehicles	144	–	–	144
Fixtures & fittings	18	–	1	17
Other assets	3	–	–	3
Total	240	30	19	251

Carrying amount	As of 31 December 2020	Additions	Disposals	As of 31 December 2021
Computers	34	–	–	13
Vehicles	–	–	–	–
Fixtures & fittings	–	–	–	–
Other assets	–	–	–	–
Total	34	–	–	13

6. Intangible assets

Cost	As of 1 December 2020	Additions	Disposals	As of 31 December 2021
Software	18	–	–	18
Intellectual property	2	–	–	2
Total	20	–	–	20

Depreciation	As of 1 December 2020	Additions	Disposals	As of 31 December 2021
Software	–	–	–	–
Intellectual property	1	–	–	1
Total	1	–	–	1

Carrying amount	As of 1 December 2020	Additions	Disposals	As of 31 December 2021
Software	18	–	–	18
Intellectual property	1	–	–	1
Total	19	–	–	19

7. Investment property

	For the year ending:	
	31 December 2021	31 December 2020
As of 1 January		
Carrying amount at the beginning of the period	37	38
Depreciation charge	(1)	(1)
Carrying amount at the end of the period	36	37
As of 31 December		
Cost	54	54
Accumulated depreciation	(18)	(17)
Carrying amount	36	37

Investment properties are carried at cost, less accumulated depreciation and impairment.

8. Trade and other receivables

	For the year ending:	
	31 December 2021	31 December 2020
Trade receivables	455	450
Less: impairment provision of trade payables	(131)	(111)
Trade receivables, net	324	339
VAT refund	–	2
Other	9	9
Total	333	350

The carrying amount of the trade and other receivables approximates their fair value.

9. Cash and cash equivalents

	For the year ending:	
	31 December 2021	31 December 2020
Cash at hand	11	12
Cash in bank accounts	2,656	5,126
Total	2,667	5,138

10. Trade and other payables

Short-term liabilities	For the year ending:	
	31 December 2021	31 December 2020
Salaries and social securities payables	8	5
Corporate tax payables	–	1
Other	80	2,754
Total	88	2,760

11. Deferred financing

Deferred financing related to projects:

	For the year ending:	
	31 December 2021	31 December 2020
European Commission (EC) – REconciling sScience, Innovation and Precaution through the Engagement of Stakeholders (RECIPES)	14	2
EC - Inclusive Science and European Democracies (ISEED)	52	–
EC – Territorial Responsible Research and Innovation Through the Involvement of Local R&I Actors (TeRRitoria)	–	12
EC - PROactive Strategies and Policies for Energy Citizenship Transformation (EnergyPROSPECTS)	420	–
EC – Media Information Literacy “Village” to Empower Young People for Active Participation (MILagers)	6	13
EC – Resilient Youth against Far-Right Extremist Messaging Online (YouthRightOn)	–	11
EC – Ethics Governance System for RRI in Higher Education, Funding and Research Centres (ETHNA System)	100	144
EC – Challenging Anti-Gypsyism by Roma Empowerment for Countering Disinformation and Fake News in Bulgaria (Care for Truth)	–	12
EC – Leveraging Leadership for Responsible Research and Innovation in Territories (RRI- Leaders)	349	568
EC – Advanced Manufacturing Assistance and Training for SME Transformation (ADMA TranS4MErs)	159	110
Other	–	4
Total deferred financing related to projects	1,100	876
Deferred financing for acquisition of fixed assets	17	4
Total deferred financing	1,117	880

12. Revenues

Revenues from grants financing and other project for respective periods are as follows:	For the year ending:	
	31 December 2021	31 December 2020
OAK Foundation – Men Care Campaign in Bulgaria (Phase II)	–	15
EC – Energy Conscious Consumers (ECO2)	44	169
EC – Protecting and Educating Children for Safer Digital Technology Use (Safer Internet 8)	185	–
EEA – Supporting workplace innovation among SMEs in Bulgaria: analysis and recommendations (Workplace Innovation)	19	–
EC/Ministry of Regional Development and Public Works – Bridging the Innovation Gap through Converting R&D Results into Commercial Success in a More Effective and Efficient way (InnoBridge)	–	12
EC/Ministry of Regional Development and Public Works – Efficient Support Services Portfolio for SMEs (ESSPO)	14	–
EC – Responsible Research and Innovation in Practice (RRI Practice)	–	1
EC – Leveraging Leadership for Responsible Research and Innovation in Territories (RRI– Leaders)	209	–
EC/Ministry of Regional Development and Public Works – Facilitating Macro-Regional Scope and Link up to Socio-Economic Actors of Research Infrastructure in the Danube Region (ResInfra)	5	–
EC – Inclusive Science and European Democracies (ISEED)	10	–
EC – Child Protection and Education for Safety and Success in the Digital Age (Safer Internet 7)	–	189
OAK Foundation – Holistic Model for Safer School and Community by Building Digital Era Competences (OAK – 2020 – 3)	53	100
EC – Territorial Responsible Research and Innovation Through the involvement of local R&I Actors (TeRRitoria)	60	97
EC – REconciling sScience, Innovation and Precaution through the Engagement of Stakeholders (RECIPES)	5	57
EC – PROactive Strategies and Policies for Energy Citizenship Transformation (EnergyPROSPECTS)	20	–
EC/Ministry of Regional Development and Public Works – Enhancing Scalable Innovations and New Business Models Based on Urban Farming Ecosystem Values (CityZen)	192	145
EC – Resilient Youth against Far-Right Extremist Messaging Online (YouthRightOn)	12	23
EC – Media Information Literacy “Village” to Empower Young People for Active Participation (MILagers)	7	12
EC – Ethics Governance System for RRI in Higher Education, Funding and Research Centres (ETHNA System)	67	28
EC – Challenging Anti-Gypsyism by Roma Empowerment for Countering Disinformation and Fake News in Bulgaria (Care for Truth)	22	12
Other projects	133	172
Total revenues from grants financing	1,057	1,032
Revenues from unconditional donations	–	–
Other	–	2
Total revenues	1,057	1,034

13. Finance costs, net

Finance costs, net	For the year ending:	
	31 December 2021	31 December 2020
Interest income	1	2
Interest, net	1	2
Foreign exchange expense	(2)	(3)
Foreign exchange, net	(2)	(3)
Other financial expenses	(2)	(1)
Other financial, net	(2)	(1)
Finance costs, net	(3)	(2)

14. Income tax expense

The major components of income tax expense for the year ended 31 December 2021 and the period ended 31 December 2020 are:

	2021	2020
Current tax	(1)	(1)
Deferred tax	-	-
Income tax expense	(1)	(1)

The tax authorities may at any time inspect the books and records within 5 years subsequent to the reported tax year, and may impose additional taxes and penalties. The Group's management is not aware of any circumstances which may give rise to a potential material liability in this respect.

There are no tax checks performed in the recent years.

15. Expenses

Cost of sales for the Group includes:	For the year ending:	
	31 December 2021	31 December 2020
Cost of sales for projects	962	946
Administrative expenses	518	493
Total expenses	1,480	1,439

Cost of sales, administrative and other expenses include:

For the year ending:

	31 December 2021	31 December 2020
Expenses for materials	3	1
Hired services	594	564
Depreciation and amortisation	31	7
Salaries and wages	719	735
Social securities	94	107
Other expenses	39	25
Total expenses	1,480	1,439

16. Related parties

The Group is related to the Center for the Study of Democracy, and thus is also related with its consulting arms.

During the period the following transactions and balances have occurred:

Related party	Transactions during the year	January - December		31 December		31 December	
		2021	2020	2021	2020	2021	2020
		<i>Transactions</i>		<i>Receivables</i>		<i>Payables</i>	
Project 1 EOOD	Rental agreement	(117)	(100)	-	-	-	-
Vitosha Research EOOD	Consulting services	6	-	-	-	-	-
Center for the Study of Democracy	Consulting services	16	-	-	-	-	-
		(95)	(100)	-	-	-	-

Transactions with directors and other members of the management

The total amount of the remunerations and social contributions included in the expenses for external services is as follows:

	2021	2020
Board of Trustees and Directors	178	154

17. Events after the balance sheet date

There are no events after the balance sheet date of the Group that would require additional disclosures in the financial statements.